



**BOKEN OM**

# **Vidkun Quisling**



931  
Q460

**BLIX FORLAG**

---

**OSLO 1940**

**Copyright by**

**Blix Forlag, Oslo, 1940.**

**Illustrasjoner trykt hos Grøndahl & Søn.**

**Tekst trykt i Nasjonal Samlings Rikstrykkeri.**

**Kunsttrykkpapir fra Seugbrugsforeningen.**

**Featherweight fra Hamang Papirfabrikk.**

**Klisjéer fra Kra. Kemigrafiske Anstalt.**

**Innbundet av Forlagsbokbinderiet.**

12599



## INNHOLD

Sannheten om Vidkun Quisling .....	5
Avkst. statsråd RAGNAR SKANCKE.	
Quisling i Russland. En nordmann og menneskevenn blandt avgrunnens folk .....	10
Av ALBIN EINES (Lukas).	
Vidkun Quisling som officer .....	29
Av kaptein ODD MELSOM.	
Vidkun Quisling .....	43
<i>Fra Quislings barndom. — Quislings militære løpebane. — Med Nansen-misjonen i Sovjet-Unionen. — Redslene i Ukraina og på Krim. — Massakrene i Armenia. — Quisling begynner kampen for Norge. — Ti års kamp for Norges frihet og selvstendighet. — — Quislingsaken. — Overfallet i Forsvarsdepartementet. — Nasjonal Samling. — 9. april kom katastrofen.</i>	
Av H. N. ØSTBYE.	

*Kun én står sorgløs midt iblandt de spredte.  
Han kaster lekende sit livsmåls terning;  
thi han har håb og tro, og er den rette  
og har et verdensviljens krav at mætte  
og store drømmers løvtag om sin gjerning.*

**HENRIK IBSEN**









# INNLEDNING

## **Sannheten om Vidkun Quisling.**

Av kat. statsråd RAGNAR SKANCKE

**A**lle store begivenheter i historien er knyttet til enkeltmenns innsats, til personligheter, som har evnen til å trekke op de store linjer i utviklingen, menn som ser på tingene under en videre synsvinkel. Med andre ord, menn som kan se *historisk* på utviklingen. Slike menn er de fødte førere, fordi de ser den øieblikkelige situasjon i *sammenheng med fortid og fremtid*, og derfor kan peke på de retningslinjer som fører fremover mot menneskehetens høiere utvikling.

Norsk politikk har i de senere år vært sørgelig fattig på førere. Man har hatt følelsen av at våre ledende politikere ikke har hatt evnen til å se utover døgnpolitikkens snevreste ramme.

*Vidkun Quisling* adskiller sig fra partipolitikerne først og fremst derved at han betrakter vårt lands politikk med en helt annen målestokk. Han ser på det norske folksamfunds utvikling i historisk sammenheng, og på dets betydning og misjon i det store folkefellesskap i verden. Det er naturlig at manges øine hviler på ham som fører



for den nasjonale folkereisning. Hans betydning for samlingen av de nye nasjonale og sociale strømninger i folket er også så stor, at der med full rett er blitt uttalt at «for den norske ungdom er Vidkun Quisling og Nasjonal Samling ett og det samme». Dette beror ikke på noen tilfældighet. Hele hans liv og utvikling synes å peke frem mot den oppgave å *samle det norske folk*.



Da Quisling første gang henledet hele det norske folks oppmerksomhet på sig ved sin berømte tale i Stortinget 7. april 1932, var det som om hele landet våknet. Endelig en mann med sine meningers mot, en mann som turde se den kjensgjerning i øinene at vårt land var fullstendig undergravet av den kommunistiske propaganda, — en mann som også turde stå frem og si det og å anklage de skyldige, selv om de var blitt aldri så mektige.

Men altfor mange av dem som satt med makten var innfiltret i det landsforræderske undergravningsarbeide, og da det dertil viste sig at Quisling ikke bare var anti-marxist, men også gikk til storm på hele det gamle systemet som truet med å føre vårt land i ulykke og også gjorde det, da samlet de sig alle det gamle systems forkjempere — fra ytterste venstre til ytterste høire — for ved en flom av løgn og bakvaskelse å ødelegge Quislings gode navn og rykte.

Ved hjelp av en ensrettet presse har de fortsatt med å sende bølge på bølge av løgn om Quisling ut over det norske folk. Og det har ukritisk latt sin mening om



Quisling bestemme av hans motstanderes beskyldninger og løgner.

Det er på tide at det norske folk gjør sig op en selvstendig mening om Quisling, om den mann som i de siste 10 år har ofret all sin tid, all sin kraft og alle sine midler for å redde vårt folks frihet og selvstendighet, og som tross den sjofleste forfølgelse ikke en dag har tenkt på å gi op kampen for sitt folk.

Denne bok vil i korte trekk fortelle sannheten om Vidkun Quisling.

**RAGNAR SKANCKE**

**I studenterboken 1930****skriver Quisling om sig selv:**

— — Jeg gikk først på latinskolen i Drammen, senere fra høsten 1900 på Skiens latinskole, hvor jeg tok artium. Som liten gutt hadde jeg erklært at jeg vilde preke om søndagen og doktorere om hverdagen. Men under innflytelse av ivrig lesning av verdenshistorie og Norges-historie, og kanskje også påvirket av tidens patriotiske stemning, valgte jeg den militære løpebane. Jeg gikk inn på krigsskolen 1905. Blev løytnant 1908. Gjennemgikk derpå Militære Høiskole, og kom inn i Generalstaben fra høsten 1911. I en del år gjorde jeg så stadig militær tjeneste, i forskjellige stillinger, vesentlig i Generalstaben; fra 1917 som kaptein.

I begynnelsen av 1918 blev jeg utnevnt til militærattaché i Russland, og har siden, bortsett fra kortere tjenstgjøring i Generalstaben, vært i tjeneste utenriks. Etter å ha vært militærattaché i Russland var jeg således 1919—21 militærattaché og legasjonssekretær i Helsingfors. I 1922 og 1923 var jeg representant i Ukraina og Krim for den Internasjonale Russiske Hjelpekomité under professor Nansens presidium og ledet hjelpearbeidet der. I 1924—25 hadde jeg et oppdrag i Balkan- og Donaustatene for Folkeforbundet vedrørende ordningen av spørsmålet om de russiske flyktninger. Sommeren 1925 foretok jeg sammen med professor Nansen en reise til det nære Østen og Armenia som sekretær for Folkeforbundets Armeniakommisjon, og vinteren 1925—26 opholdt jeg mig i Armenia og Kaukasus som representant for denne kommisjon. Siden tok jeg opphold i Moskva,



dels i forbindelse med flyktningsspørsmålet, dels vedrørende ordning av norsk-engelske skogkonsesjoner i Nord-Rusland. Og da de diplomatiske forbindelser mellom Storbritannia og Sovjetunionen blev brutt i mai 1927, blev jeg ansatt som legasjonssekretær ved Norges legasjon i Moskva for varetagelsen av de britiske interesser i Sovjetunionen, og fortsetter dermed inntil den diplomatiske forbindelse gjenoptas mellom de to land. I 1928 tok jeg avskjed som officer med halv sold.

Jeg nærer en sterk, kanskje universal, interesse for politikk og videnskap. I politikken er det navnlig Russland som har interessert mig, til hvilket land min virksomhet har vært mer eller mindre knyttet de siste tolv år. På de videnskapelige områder har jeg, foruten militærvidenskapene, særlig dyrket historie, sprog og naturvidenskap, samt matematikk som i sin tid var mitt yndlingsstudium. I senere år har disse splittede interesser samlet sig om filosofien som sitt felles multiplum. Spørsmålet om en enhetsforklaring av tilværelsen bygget på videnskap og erfaring, og som kan forsone religion og videnskap, det har i de siste år vært min mer og mer opslukende interesse utenfor den daglige livsgjærning. Urolige livsforhold og andre ugunstige omstendigheter har hittil hindret mig i å utfolde offentlig litterær og videnskapelig virksomhet. Men jeg håper at jeg ennå kan få sagt mitt ord før den store stillhet kommer.

**Quisling i Russland.  
En nordmann og menneskevenn  
blandt avgrunnens folk.**

*Minner og stemninger fra Ruslands svarteste år.*

Av ALBIN EINES (Lukas).

*«I disse skikkelser møtes det skjulte Norge med fremtiden, de har båret stenriket, ja den tyngste og blodigste byrde av alle, de rike evners innesperrethet. I filler, og fattige, har de slept på sin byrde og ofte slept sig til døde . . .»*

*«Og dog var de mer enn noen med til å redde landet, redde Olavs rike gjennom Svartedøden og Dansketid og Mørketid . . .»*

*«Hånen, fliren, har regnet over disse skikkelser . . . Bygdegenier! Horisontløse mennesker, dilettantiske litterater, har her fått stoff til en billig spøk og solgt en slik sjel for en vittighet.»*

Jørgen Bukdahl i «Det skjulte Norge».

**D**et var senhøstes 1925. Jeg kom bilende fra zarenes gamle porselensfabrikk et par mil utenfor Lenin-grad. Året før hadde jeg lovet å besøke de sjeldne kunstnere som bodde og arbeidet der, og nu hadde jeg besøkt

dem for annen gang. Det var kvinner og menn skulptører, malere og tegnere, kjemikere og fysikere, som tross den blodigste revolusjon og borgerkrig i historien, arbeidet på de skjønneste verker. Mange av dem var berømte som kunstnere i Frankrike, i Tyskland, i Kina. Jeg var lovet en liten statuette og jeg hadde fått en, men det var ikke den jeg var blitt lovet. I bilen satt jeg og grublet over besøket, mens jeg kjørte langs Nevaens grå vannmasser som skyllet op over den sumpede veien. Noen av kunstnerne hadde vist mig en liten gruppe av genier med to ranke menn i midten. Jeg kjente straks den ene. Det var *Nansen*. Den annen visste jeg ikke hvem det var. Da jeg sa det, gikk den ivrige, vennlige stolthet hos kunstnerne over til en slags stivnet tristhet.

Det blev ropt på et par kvinner som kom ilende så de snublet i sine kitler. Da den ene av damene fikk vite at jeg bare kunde kjenne igjen *Nansen* i billedgruppen fikk hun tårer i øinene.

— Å, kan De ikke kjenne igjen kaptein *Quisling*. Jeg har sett ham to ganger. Han har reddet mitt liv og jeg har forsøkt å modelere ham så godt jeg har kunnet. Og de andre har hjulpet mig. . . . Å. . . .

Jeg kjente ikke *Quisling*. Hadde aldri sett ham. Dette fortalte jeg de bedrøvede billedhuggere som stirret på mig som var jeg utenfor virkelighetens verden. Det syntes dem umulig at en nordmann ikke skulde kjenne *Quisling*. *Nansen* og *Quisling*.

Jeg hadde hørt i Russland at det var laget fyrstikkesker med bilder av *Nansen* og *Quisling* på, akkurat som våre hjemlige blinde barns fyrstikkesker. *Nansen* og *Quisling*.



cigaretter fantes også. Men jeg hadde aldri ofret en tanke på kaptein Quisling.

Det trøstet kunstnerne noe at jeg var så forferdelig uvitende, at jeg, Quislings landsmann, ikke kunde se om kunstverket lignet ham eller ikke. Men det var ikke tvil om at disse begavede mennesker syntes jeg var mer enn lovlig ukultivert og uvitende.

Jeg hadde fått min lille statuette av Lenin, også et kunstverk. Jeg hadde også fått vite at det skulde støpes mange miniaturgupper av Nansen og Quisling.

Dette satt jeg og tenkte på, mens bilen kjørte langs den forferdelige vei ved Nevaen. Jeg tenkte også på hvad en av de bleke brennende billedhuggerskene hadde fortalt om hvorledes Quisling hadde reddet henne fra sultedøden i Ukraine.

— Han har reddet hundre tusen, vet De ikke det?

Jeg visste ingen ting.

Bilen var nådd til den halvmil-lange grå magasinrekken, som var bygget på den side av veien som ikke blev skyllet av Nevaen. Det var zar-rikets gamle kornmagasiner. Nu var de tomme, helt tomme. Det fantes ikke et korn i de veldige magasinene som strakte sig inn mot Leningrad så langt jeg kunde se. Hungersnøden herjet Russland, det visste jeg. Langs elven lå de skinnende hvite benhauger av hester, hunder og katter — og mennesker.

Plutselig blev jeg bevisst at chaufføren hadde satt farten op så både jeg og Leninstatuetten var i alvorlig fare for å knuses. De halvmeterdype hjulsporene som var frosset, syntes ikke å kunne bremse bilen eller chaufføren.

I det fjerne så jeg det gyldne spir på Peter Paul gløde i skjæret fra solen, som begynte å svinne bak Admiraltetets marmorbygninger.

Jeg rusket i chaufføren mens jeg blev kastet omkring i bilen hvis fart var fullstendig vanvittig. Den kunde ikke holde stort lenger. Jeg fornemmet at dens sammenføyninger gav sig og slapp inn isnende trekk. Chaufføren så sig ikke om, men hans hode rystet og vaklet som alt annet, og jeg fikk se et fjes så blekt at det fikk mig til å fryse enda mer enn jeg gjorde før.

Farten fortsatte slik, kanskje økedes den, en ti minutters tid, fortalte min forstand mig etterpå.

Vi passerte den siste skygge av kornmagasinene i den grå skumring, da bilen plutselig stoppet. Chaufføren hoppet ned og begynte å danse. Han kastet sin lue på marken og tråkket på den i sølen. Han trakk halsklæet av sig og hoppet på det. Jeg kløv med møyie ut av bilen og samlet mig efter hvert, mens jeg stirret på chaufføren som lo.

Klokken var fem.

Plutselig stivnet han og stirret langs veien vi hadde jaget og humpet og vridd oss frem efter. Jeg snudde mig og så.

Du gode Gud, jeg vil glemme dette syn.

Veien var levende så langt vi kunde se. Myldrende levende.

Ti tusen, hundre tusen, millioner grå og brune rotter så langt vi kunde se rørte sig som en eneste stor maurtue av rotter mellem kornmagasinene og elven.

Chaufføren hoppet inn i bilen og jeg slengte mig inn og vi jaget videre.

— Vi klarte det, sa chaufføren ti minutter senere da vi kjørte gjennom det høstkolde forfaldne Leningrad.

— Vi klarte det.

Han lo og jeg lo.

To ganger i døgnet myldrer millioner rotter fra statens gamle kornmagasiner til Nevaen for å drikke. Morgen og kveld. Alt levende, og alt dødt også, som er på veien, blir slukt undtatt det som er bein eller jern. Alt annet forsvinner i rottene. Mange er blitt borte på den vis, fortalte mine venner mig. Det er intet korn i bodene, rottene eter hverandre, formodentlig.

Det var altså i dette landet kaptein Quisling virket og reddet mennesker fra å dø av sult.

Jeg viste ikke noe om ham og ikke noe om denne verden. Det var en dag i Kharkov, Ukrainas nye hovedstad. Sammen med et par venner satt vi i høstsolen på en benk i et nytt stadion som var bygget. En kommandør i Budjonny Røde Rytterkorps uniform la sig på benken så lang han var og luktet inn det ferske tre og malingen, mens han mumlet: det er utrolig. Det er godt. Han snuste inn duften av høvelspon og snøftet av en slags velvære.

Men så hadde han da også vært med i de tusen kamper og luktet mer blod og stank enn mennesker har godt av. Han hadde sovet sammen med halvdøde for å varme sig ved deres siste livsgnist. Jeg hadde hørt at han egenhendig hadde spent tvilsomme eller fryktsomme soldater for kanonen og kjørt både soldatene og kanonen, mens han



svingte svøpen over det menneskelige forspann, så nær inn på fienden at han ikke kunde bruke kanonen, men måtte skyte med revolveren. Redsel og frykt var ukjent for Budjonns kommandører i Det røde rytterkorps.

Og dog gnog redsel eller gru eller hvad det kunde være for fornemmelser også denne manns sjel. Han hadde med sig et ungt svart beinrangel av en pope-lærling som spilte på fløite. Og han trivdes i dette selskap — og pope-lærlingen vilde ikke skilles fra denne bøddel. Det var ikke bare det at kommandøren gav ham et stykke brød av og til, men også noe annet, hvad det nu kunde være for misjon som gjorde dem uadskillelige. Og denne dag på stadion fikk jeg vite noe om hvad det var.

Mens den røde kommandør lå og snøftet inn eimen fra det nyskårne tre og malingen fortalte popelærlingen:

— Har De hørt tale om de neseløses landsbyer?

Nei, jeg hadde ikke det.

— Vi har her i Ukraina og østover landsbyer som er blitt hærtatt av alleslags soldater. Røde og hvite skiftevis. Tsjekker og franskmenn og engelskmenn, polakker og andre. De vet at bøndene bor i byer med noen tusen innbyggere. Alle menn måtte med i krigen og borgerkrigen. Det blev bare oldinger, barn og kvinner tilbake. Soldatene som drog inn i disse byene voldtok kvinnene, og da de drog ut eller blev fordrevet, efterlot de sig syfilis. Efterfølgerne gjorde det samme. Slik var det i årevis. Til slutt var alt levende og alt som fantes smittekilder. Det kunde ikke drikkes vann i bybrønnene eller sittes på en benk eller spises en potet uten at smitten fulgte med. Til slutt var disse byene en eneste råtnende

sump hvor menneskene stank av forferdelige sår. Syfilisen åt først nesene på de fleste, eiendommelig nok. Derfor kalte vi disse byene for De neseløses landsbyer. Det fantes ikke læger eller sykepleiersker eller medisin eller mat. Det fantes ikke engang drikkelig vann, sier jeg. Den lille svarte beinrangel-popen skrek dette og fuktet lepene med tungen før han satte sin fløite for munnen og begynte å blåse en salme eller vise.

Kommandøren hadde ikke kunnet undgå å høre hvad popen fortalte oss, og plutselig brølte han: hold kjeft, da popen skrek sin redsel mot oss.

— Er dette sant, kommandør?

— Hvad vilde De vi skulde gjøre? spurte han nokså hensiktsløst ut i luften. Hvad skulde vi gjøre annet enn det vi gjorde? gjentok han.

Det var ikke mulig å få noen fornuftig forklaring. Ut på kvelden kom han inn til oss på hotellet med popen som sin uundværlige skygge.

— Hvad skulde vi gjøre? Ikke ens kaptein Quisling kunde redde disse som forpestet luften og landet, jorden og trærne, vannet, menneskeheten, fremtiden, evigheten for alltid, brølte han.

— Kaptein Quisling hvad hadde han med de neseløses landsbyer å gjøre?

— Han reddet mange av dem. Han skaffet medisin og pleiere, men han kunde ikke redde dem alle. Og hvad skulde vi gjøre?

Svar.

— Jeg vet ikke.

— Nei, ingen uten Quisling visste noen råd, visste



Nansen og Quisling i Russland.





Øverst: Fra området hvor Quisling arbeidet. Arrarats bjerg i bakgrunnen.  
 I midten: Fra et av Nansenmisjonen opprettet barnehjem.  
 Nederst: Med bil gjennom uveisomme trakter i Armenia, Quisling i baksetet.

noen utvei for å redde det levende, det som var livduglig bare det fikk lite, lite mat. Så lite mat. Han holdt frem siste ledd av sin lillefinger.

Kaptein Quisling skaffet mat til hundre tusener kvinner og barn. Han kunde stjele Budjonny's hester og slakte dem for å la de barna, som ikke hadde smakt mat på uker, få noe å tygge på. Det er rart men det var liv i mange — som ikke hadde fått mat på meget lenge. Kanskje var det næring i den svarte jorden de gnog i sig? Jeg kjente en kvinne som levde av noen solrosfrø i en uke. Men hvad skulde vi gjøre med de tusener som råtnet i sine landsbyer?

Vi visste råd, vi røde revolusjonære, når det ikke fantes råd. Vi brente op alt sammen. Skjøt de neseløses byer i brann og slapp ikke et eneste råttent liv utenfor ilden. Skulde vi allesammen smittes og skulde hele Russland bli et land med neseløse syfilitikere? Hvad?

Du gode Gud.

Under disse forhold var det altså at kaptein Quisling arbeidet.

— Under disse forhold? Meget verre forhold enn De kan drømme om i helvete, sa den røde kommandør. Han gjorde sin plikt og vi har gjort vår, sa han stolt.

— Kom, han grep i nakken popen, som begynte å spille på fløyten, og de klampet ut gjennom døren.

Jeg visste ingen ting. Jeg visste ikke ens noe om min landsmann som levde og virket i de neseløses landsbyer og var blitt til sagn selv blant de mest herdede røde kommandører i den mest forherdede hær i verden. Ingen ute i den civiliserte verden visste noe om dette

eller om denne mann, denne ensomme mann, som på åstedet kjempet videre den kamp, som Nansen kjempet i Europa mot verdens alle politiske kjeltringer for å skaffe medisin og mat til millioner som råtnet levende og halvdøde.

Man har ikke lov til å være uvitende om en slik mann, man kan det ikke uten å ta skade på sin sjel, når man får høre litt om ham.

Og jeg gjorde det jeg kunde for å få en smule viten om denne verden og de menn som søkte å gjøre det levelig i helvete.

Jeg lærte å kjenne noen av bolsjevikene som arbeidet sig ihjel for å bygge op et slags grunnlag på den jord som Churchill og oljemagnatene blokeret for matsmuler fra de rikes bord.

Og jeg fikk vite litt om kaptein Quisling, den mann som sammen med noen få medarbeidere kjempet den mest håpløse kamp som er kjempet. Den mann som søkte å redde selv de neseløses landsbyer.

Og det jeg fikk vite var ikke godt for noe menneske å vite. Hvis man er på åstedet eller ett av åstedene, for åstedet var en verden to og en halv gang så stor som hele Europa.

Det var i 1922 at kaptein Quisling blev lederen for Den internasjonale hjelpekomité i Russland. Han hadde vært militærattache ved vår legasjon i Helsingfors og i Petrograd i tre år. Hans interesse for Russland og folket var ualmindelig. Han lærte sig sproget eller rettere sagt sprogene. Blandt de andre européiske makters sendemenn og agenter var han en autoritet.



Jeg skal ikke innlate mig på å fortelle noe om den samstemmige mening, som meget betydelige menn hadde om den norske kaptein, før han blev Nansens høire hånd i Russland. Deres bestemte innstillinger til sine respektive regjeringer om å gi kaptein Quisling hvilken som helst hedrende æresbevisning, har mange av dem senere dokumentert.

Jeg skal her holde mig til det man i Russland mente om vår landsmann.

Kaptein Quisling fortsatte som leder av det praktiske arbeide i hungerdistriktene efter at Nansen hadde tatt ledelsen for hjelpen til Russland og Armenia i årene 1924—1926.



Jeg antar at de fleste av mine lesere ikke vet mer om Ukraina enn jeg gjør. Ukraina er Russlands kornbod, ikke sant? Man kan gå fra den ene landsby til den annen uke efter uke uten å se annet enn steppen og landsbyene. Der er ikke et tre som gir skygge, ikke en sten man støter sin fot mot. Når steppen slår avgrunnsdype,

meterbrede revner av tørken, når det ikke engang er strå som kan brenne, men bare oser i ilden, når det grå støv dekker alt og man kan ikke ånde, fordi halsen stoppes av det fine støv som suges inn og fyller selv den saftigste melon og får den til å ligne en mursten på et par minutter — da ophører troen på at vann og brød finnes i denne verden. Det er ingen steder å flykte, ingen steder å søke efter vann eller mat — om man så går eller kryper i ukevis er man på denne steppen, er man i denne ørken. Denne ørkens liv var dog ikke helt stivnet. Ti-tusen, hundre tusen, *ville barn*, som hadde berget livet og av forholdene var blitt ville som ulven og like utholdende, knuste skallene med murstein på de som holdt liv i sig ved skjulte beholdninger av råttent fisk eller surnet lever eller avfallstærmer fra en bedre tid. Men disse ville menneskebarn var ikke de mest livaktige vesener. Det var også i syd og i øst malarie-mygg som ødela de siste dråper vann i pyttene eller elvene. Det var også annet liv som nu levde en storhetstid som aldri før: det var lusene som bar tyfysmitten med sig da kulden fra de døde fikk dem til med stor fart å søke over på de halvdøde i de neseløses landsbyer og andre byer hvor de råtnende sår gav dem muligheter til formering som aldri tidligere i verdenshistorien.

Russlands store kornkammer Ukraina minnet om statens gamle kornmagasiner med sine myriader rotter langs Nevaen.

Men dette var dog ikke det verste. Det verste var at her holdt en mann til, en nordmann og hans hjelpere, og kjempet hvert minutt i døgnet om tusen menneskeliv,



som tæredes bort og svant som skygger i hytter og kjellere eller i rennestener eller i huler, når hungeren ikke kunde overvinnes lenger, selv av de skarpeste klør og de skarpeste instinkter som grep efter anelsen om mat.

Og ute i verden der drøftet verdens alle socialdemokrater og politikere sine anliggender. Somme talte og stemte for Churchills blokade og andre talte og stemte for noe annet. De færreste stemte for mat til dem som enda kunde berges av Nansen og Quisling. Det er slett ikke så underlig at jeg har sett bolsjeviker som har spyttet foraktelig når de hører socialdemokrater nevne, mens de tar lua av sig når deres *motstander* Quislings navn hviskes.

Mine lesere vil si: Det må da finnes noen kjensgjerninger, noe annet enn en slik ufyselig subjektiv skildring av denne katastrofen i Russland og om Nansen og Quislings utrolige virke i nødsårene.

Det finnes tall, nøkterne tall i mengder, tall som sier mer enn jeg har sagt, meget mere, så sant man hører på talls tale, som er den mest opplysende av alle taler. Men dengang da jeg fikk den første fornemmelse av kaptein Quisling, fantes de bare i offisielle rapporter, som var mindre lesverdige for alle dem som foretrakk en god kriminalroman eller miss-litteraturen. Men her er noen tall og offisielle opplysninger hentet fra rapporter til kommisjoner i Folkeforbundet og fra Røde Kors' heroer, som kjempet den samme fortvilte kamp som Quisling og Nansen på hvert sitt frontavsnitt:

Ifølge sovjet-regjeringens opgave omfattet hunger-distriktene 785 000 kvadratkilometer land, det frukt-

bareste i Russland. Nansen opgir i en rapport 1922 befolkningen i dette distrikt til 45 millioner mennesker som sultet.

Ifølge en annen offisiell opgave var de sultende: I Volga-distriktet 20 à 25 millioner, i Kuban, Krim og tilstøtende strøk ved Svartehavet 3 à 4 millioner, i Ukraina 7 à 8 millioner mennesker.

Nansen opplyser: 1 948 flyktninger med et tog fra Kasan ved Volga til Polens grense tok tre måneder for å komme frem. 649 mennesker kom levende frem. 1 299 blev tilbake på veien. De døde blev kastet ut underveis.

Et annet eksempel: Et tog til Buzuluk kom aldri frem. Togbetjeningen og de fleste passasjerer sultet ihjel underveis.

I Saratov var barnedødeligheten på et barnehjem 30—40 pr. dag.

«På min reise så jeg på et hospital et dødt og et levende barn ligge i samme seng, og spurte sykepleiersken hvorfor ikke det døde barn blev ført bort. Nei, svarte hun, det skal ligge i fire timer før vi tar det bort. De er blitt så likegyldige overfor døden at de neppe ser forskjell på levende og døde. Samme natt jeg var i dette barnehjem døde der 42 barn. Forstår De hvad slike barn har lidt før de nådde så langt?»

«Der var hele byer og bygder hvor befolkningen lå hjemme og ventet på døden for svake til selv å gå og hente den maten som kunde redde dem.»

En Røde Kors-søster forteller: «Ingen kan forestille sig som ikke har sett det, de syner man ser. Døde og



døende ligger i gatene, filler skjuler ofte ikke kroppen. De døde slaktes, hadde jeg nær sagt, stykkes og etes op.»

Det er Nansen som sier dette i sitt foredrag. Han forteller om sitt besøk i Russland. Menn og kvinner er blitt gale av sult. De går til kirkegårdene og graver op og eter lik. Men ikke bare det. I sin fryktelige fortvilelse og galskap er de begynt å drepe hverandre. Foreldre dreper sine barn.

Nansen slet sig halvt ihjel for å få Europa og Amerikas folk til å skjønne litt av redslene og fatte sin plikt som mennesker. Til slutt lykkedes det ham å få dannet komitéer rundt om i Norge og i andre land. 1922 blev 13 537 468 mennesker bespist. Etter hvert kom det store internasjonale hjelpearbeide i gang, Røde Kors søstre, kvekere, amerikanske og andre lands sykepleiersker kom til. Men da hadde Quisling og hans lille stab lenge kjempet på den ukrainske kirkegård om levende og døde.

Fra Jon Sørensens verk: Fridtjof Nansens saga henter jeg følgende:

«Innenfor Nansen-misjonens hjelpearbeide inntar det som kaptein Vidkun Quisling ledet i Ukraina en fremtredende plass. Nansen hadde særlig avtale med regjeringen i Ukraina. Hungerområdet i Ukraina var den sydlige del av landet ca. 190 000 kvadratkilometer. Av befolkningen her 16 millioner, var 2.5 millioner uten mat. d. v. s. uten brød eller annen normal føde, 2.5 millioner levde av surrogater, 3 millioner hadde noe, men ikke tilstrekkelig mat. Det vil si at minst 5 millioner vilde omkomme, hvis hjelp ikke kom. Det virket overraskende at det skulde være hungersnød i dette så

frodige land. I Moskva hadde de ikke mer kjennskap til forholdene nede i Ukraina enn at de meddelte Quisling, da han i januar 1922 var på reise dit ned, at en halv million sultet i Ukraina. I virkeligheten var det allerede seks ganger så mange. Quisling drog ut på en ti dagers betaring. Det var, sier han, underlig å komme inn på gårdene nu, gårder der det hadde vært velstand. På veggene henger bilder av gårdens folk, velklædde og velfødde folk. Nu — med en stum håndbevegelse mot gulvet. Det vil si omsatt i ord: lik og filler på gulvet.

Hvor likt Quisling, den tause mann, når han istedenfor å si noe gjør en taus gestus. Han venter en smule forstand og begripelse av sine tilhørere.

Men jeg må citere mere fra boken om Nansens saga:

«Det var et herjet og ødelagt land Quisling kom til den 12. februar 1922 med den oppgave å organisere et fortsatt mulig hjelpearbeide, som skulde omspenne store arealer med millioner av sultende og syke mennesker, i et land hvor kommunikasjonene var ødelagt, og alle hjelpemidler manglet.

Hans hovedstasjon var Kharkov. Med forbindelse med de andre hovedstasjoner for Nansen-misjonen, nemlig Moskva, Berlin og Genf. Fra Kharkov skulde så hjelpestasjoner oparbeides i øst, syd og vest, med guvernementene Donetz, Zaporozje, Jekaterineslav, og med Odessa-distriktet, hvor Odessa igjen var en slags central for forskjellige guvernementer i det sydlige Ukraina. Hertil kan føies Krim, hvor også Nansen-misjonen arbeidet, men ikke gjennom Quisling.

Quisling var gjennom flere års opphold i Russland



Barn reddet fra sultedøden av Quisling og Nansen.  
Et av Nansenkomiteens barnehjem.



ГОЛОВНА УПРАВА  
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА  
ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

800-272-2673

Uchitagon, \* June 1923 A.

No

A. 1274 Bien honoré Monsieur.

Le travail mutuel, que nous venons d'accomplir avec vous, nous inspire le sentiment de la plus chaleureuse reconnaissance pour votre concours inappréciable. Nous considérons une grande partie de succès de l'oeuvre de la Mission Lansen, dont la Croix Rouge Ukrainienne a eu l'honneur de porter son aide en organisation intermédiaire - comme due à vos qualités personnelles, votre tact et votre amour noble et sincère pour notre pays et notre peuple.

Nous vous souhaitons, Monsieur, que la bonne santé et la même prospérité marquent

Proc. SPIE 1114, Vol. 10, 1991, pp. 6-20

[illegible]

Людмила Владимировна Мясоедова

В связи с окончанием работы Уиссии (АССА) на Украине и выезда ее из Харькова, Главное Управление Украинского трамвого Директора не может не выразить чувство глубокого сожаления о том, что плодотворная деятельность Уиссии прекращается. Главное Управление надеется, что оставшаяся на Украине посланная организация Уиссии и помощь сельскому хозяйству в последующем не забудутся и будут иметь характер постоянной помощи У.С.С.Р.

Чувство живой благодарности  
владет Гладыш Управлением при мысли  
о нашей совместной работе с Вами, мно-  
гострадальней Господи ТЫСЯЧА; мы от-  
носим его к началу для успеха работы  
Високи НАУЧНА, аппарату которой Укра-  
инистры и нечестно быть, - к личным Ва-  
шим качествам, такту и широкой безво-  
лостной любви к нашей стране и народу.

Примечте показанная заготовка и ус-  
таха на Таше" дальнейшей жизненной  
пути.-

STATE "TABLE" "FACTIO" "FACTIO"  
FBI: 100-100000-1

7. TAPCH / 8. Gopal  
9. K. S. K. K. K. K.

CLAPTON (Clapton)



incessamment le cours de votre vie.

Veuillez, bien honoré Monsieur, en partant,  
agréer nos souhaits, ainsi que les expres-  
sions de notre respect le plus distingué.

L'ADMINISTRATION GÉNÉRALE DE LA  
CROIX ROUGE UKRAINIENNE:

/OUGAROFF/

/KHOLODEY/

/STARIKOFF/

Til Herr Quisling.

befullmektiget utsending ved  
professor Hansens kommisjon i Ukraine.  
Idet den høit ærede Hansenkommisjon nu  
står ved avslutningen av sitt arbeide  
i Ukraine og Deres avreise er bestemt,  
kan centralstyret for Ukraines Røde  
Kors ikke la denne finne sted uten å  
gi uttrykk for sin dype beklagelse over  
at kommisjonens glimrende arbeide nu  
skal opheves.

Centralstyret håper at Hansen-pakke-  
organisasjonen som skal fortsette ar-  
beidet i Ukraine og jordbrukshjelpen  
må utvikle sig videre og komme til å  
anta karakteren av en konstant hjelp  
til den ukrainske Sovjett republikk.  
Det arbeide i fellesskap som vi nu av-  
slutter fyller oss med en følelse av  
den varmeste anerkjennelse for Deres  
uvurderlige samarbeide.

At det arbeide Hansenkommisjonen har  
utført og som Ukraines Røde Kors har  
hatt æren av å yde sin medvirkning til  
i egenskap av mellomledd, er blitt så  
vellykket, tilskriver vi for en stor  
del Deres personlige egenskaper. Deres  
takt og Deres uegennyttige og oprik-  
tige kjærlighet til vårt land og vårt  
folk.

Vi håper at De alltid må komme til å  
kunne glede Dem ved sundhet og frem-  
gang i livet.

Su, ved Deres avreise, ber vi Dem om å  
motta våre beste ønsker og erbedigste  
hilsen.



Fra hungerkatastrofen i Ukraina.



Den siste reserve.  
Gårdshunden er slaktet.



fortrolig med russiske forhold og russisk sprog. I løpet av kort tid orienterte han sig ved reiser og konferanser. Alt dagen efter at han er kommet til Kharkov, begynner hans telegrammer å strømme ut til Moskva, Berlin og Genf, til Nansen. Hans telegrammer og rapporter er tallspekkede nødrop. Man kan sitte i timevis og bla dem igjennem, vi får beskjed om distrikt etter distrikt, tall og tall og tall. Hvor mange innbyggere, hvor mange i sult og nød, det er ofte mere enn halvparten, op til 80 procent av befolkningen, hvor mange dødsfall av sult, av kolera, av flekktyfus, kopper, malaria, fra måned til måned, antall av hester, kuer, sauer, griser i 1914, i 1921 og i 1922 o. s. v.»

Man ser den enestående generalstabsofficer i arbeide. Han leder krigen mot hungeren og døden, mot vanvidd og kanibalisme. Rolig og nøktern og intenst som en ladet dynamo.

«Et eksempel på hungersnødens tallkurver i hans distrikt: de begynner langsomt voksende, stiger fortere og fortere inntil nær toppen, da langsommere og langsommere, den når maksimum opunder den nye høst, og faller så.

Hjelpearbeidet med å skaffe såkorn, trekkraft, redskap, maskiner demmer så op for stigningen det følgende år, 1923.»

«Hvad en læge meddelte Quisling fra Ukraina, er verre enn det verste i det «redslernes album» Nansen viste frem fra Volga-strøkene. Nansen fremholdt oftere at en øieblikkelig hjelp i stor stil fra Folkeforbunds-maktenes side kunde ha stanset hungersnøden i starten.

Men, som han sa engang, «politikernes hjerter er ofte harde og grusomme». Virkningen av den slags hjerter fikk Quisling se nok av. Fra 12. februar til 17. mai, stod han med tomme hender. De politiske forhalingskunster i 1921 gav vinteren tid til å stenge vannveiene også i Ukraine. Da hjelp endelig kom lå hele landsbyer døde og øde.»

Dette er ikke skrevet i Nansens bok nå, for anledningen, men uvilkårlig tenker man på Quisling nettopp nu i vår hjemlige farlige situasjon når en leser det.

Nansen gav ofte uttrykk for sin beundring og taknemlighet overfor Quislings dyktighet i administrasjonen av Nansen-misjonens arbeide i Ukraine. «Jeg skulde ønske,» skriver Nansen engang, «at vi kunde vise vår påskjønnelse av Deres arbeide, men dessverre, som De vet, er det pengemidler det står på, og jeg vet ennå ikke hvordan det stiller sig med det.» Det var i april 1922 Nansen skrev dette, midt i strevet for å dirigere forsendinger til Quisling. «Vi gjør hvad vi kan,» skrev han, «for å skaffe også noe til Ukraina, hvor det i høi grad er påkrevet.»

«Ved alle hjelpeorganisasjoners virksomhet blev alt i alt ca. 1 million liv reddet i Ukraina, derav er ca. 200 000 på Quislings part.»



Det blev en annen påskjønnelse kaptein Quisling fikk av sine landsmenn og av andre. Mannen som reddet hundretusen menneskeliv under de vanskeligste forhold,



blev svinet til og syltet ned i verdens verste løgner — av dem som kunde prate og kunde skrive og som hadde mat nok.

Hver eneste demagogisk kjeltring syntes det var sport å delta i tilsviningen av vår landsmann. Vi gjorde det her hjemme verre for ham enn han hadde hatt det selv i Ukraina. Som pøbelen hadde flirt også for 15 år siden hørte jeg forleden tre pøbler le, da Quisling trådte frem på lerretet i en Oslo-kino og talte om å redde det som reddes kan av hans og vårt fedrelands frihet og selvstendighet — og landsmenns liv.

Nansen har ikke fått noen statue i Norge.

Quisling heller ikke.

Kanskje har rottene også ødelagt de tusen statuetter som blev modellert av kunstnere, hvis liv Nansen og Quisling reddet — men jeg tror det ikke.

For Centralkomitéen for den russiske regjering vedtok offisielt følgende: *«Befolkningen i hungrende egne i Ukraina vil aldri glemme at den første appell om hjelp og den snnferdige fremstilling om virkeligheten her hos oss kom først fra Nansens representant, hans venn og landsmann kaptein Quisling.»*

Dette er et avsnitt av en varmhjertet og ærlig hyldest-adresse til Nansen fra den ukrainske regjering — bestående av bolsjeviker.

Man kan finne den i revolusjonsmuseet i Moskva — hvor den henger like ved Churchills ordre om å skjerpe blokaden mot Russland.

Under et foredrag som Quisling holdt for en del år siden hørte jeg en av Norges mest frisinne «vest-européere», en redaktør, si om taleren: han er utvilsomt et geni fra det skjulte Norge. Quisling er vår Don Quijote.

Jeg er iallfall hans Sancho Panza som holder mig til snevre jordiske realiteter, mens den redelige ridderlige idealist kjemper mot værmøller for å redde sannhet og rett i en sjofel verden.



## Vidkun Quisling som offiser.

Av kaptein ODD MELSOM.

**D**et var sikkert ikke den dårligste del av årets studenter som i 1905 i likhet med Quisling under påvirkning av de store begivenheter meldte sig til optagelse på Krigsskolen. I første rekke var det vel dem som hadde viljen til personlig offer for land og folk, som vilde gjøre sin innsats for fedrelandet i *virkelig* gjerning.

*Ragnv. Graff* skriver om Krigsskolen i Studenterboken bl. a.:

«Det var ennu noe av den gamle glans over militærlivet, da studentene av 1905 gjorde sitt inntog på Krigsskolen. Konkurransen om optagelsen var sterk og uten den beste artium var det vanskelig å «bli fast».

Spenningen omkring 7. juni gjorde at vi med en viss tanke på allerede til høsten å få «aktiv» tjeneste gikk til aspiranttiden i Fredriksvern. Det utvungne herlige friluftsliv i de skjønneste omgivelser jaget snart alvorret på flukt og kun begivenheter som folkeavstemningen den 13. august minnet de unge krigere om den for landet viktige tid.

Da vi efter endt aspiranttid trakk i kadettuniform var Karlstadforhandlingene ennu ikke avsluttet og den ekstra trening vi gjennomgikk på Etterstad, fikk tankene på en mulig forkortet utdannelsestid til atter å spøke i våre hoder.

Imidlertid, alt gikk godt og vi fikk en fredelig, men begivenhetsrik høst — — — »

Graff anfører for øvrig videre i sine erindringer, at de fleste av kadettene betraktet året på Krigsskolen som et ferieår. Etter mitt personlige kjennskap til Quisling og efter det hans kamerater fra Krigsskolen vet å fortelle, tror jeg aldri tanken om en ferietilværelse streift hans sinn da han tok sine første skritt på den militære løpebane. Ferieliv og parasitt-tilværelse er begreper som man ikke kan sette i forbindelse med Quisling. Det strenge, målbevisste arbeide, den uslukkkelige kunnskaps-tørst og de store syner og tanker som svever langt over dagliglivets små problemer, er den ramme som omgir Quislings bilde i våre hjerter — det gjelder ikke bare mannen modnet i et livs innsats for alt edelt og stort og godt, men også den unge kadett.

Professor dr. *Bredo Morgenstiernes* russetale til studentene av 1905 kan forsåvidt også godt stå som et motto over Quislings hele innstilling til livet, til folket og til fedrelandet:

«De beste borgere er de som har det største moralske mot også til å stå alene om det gjelder, og den høieste form for fedrelandskjærighet er den som ytrer sig i viljen til å gjøre de største personlige ofre, også det der består i ensomhet og mangel på forståelse. Blandt



et folks elite vil du også finne dets martyrer. Den ungdomsskare som i år flokker sig om universitetet for å føre dets arbeide videre frem, vil aldri kunne glemme at det var i det for fedrelandet betydningsfulle år 1905 at den trådte inn i kretsen av voksne menn og kvinner og avga det akademiske løfte om å være sannhetens ridervakt. Med fortrøstning og håp og med bønn til ham som styrer folkenes skjebne, ser vi fremtiden i møte for det fedreland som nu under endrede, og som vi alle tror, lykkeligere vilkår skal hevde sin plass blandt nasjonene. Som gode studenter står vi alle vakt derom, idet vi vel vet at det har bruk for sønner og døtre som ofrer det sin kjærlighet og sin beste kraft, og først og fremst for sønner og døtre hvis fedrelandskjærlighet er salvet av sannhetskjærlighet og av den offervillighet som er dens frukt.»

Det er klart at en så overdådig utrustet personlighet som Vidkun Quisling — like fremragende på det sproglige som det matematiske område — var bestemt til en strålende militær løpebane. Han var skapt til å være den første overalt hvor han stevnet frem i livet og de militære skoleår dannet da heller ingen undtagelse. I Krigsskolens øverste avdeling tjenestgjorde han i egenkap av bestemann som kommandersersjant, han forlot Krigsskolen som nr. 1 og et par år senere — i løytnants-tiden — gikk han ut fra Militære Høiskole med innstilling. Det var noe som ikke var skjedd før og det var derfor rimelig at man i militære kretser forutsa ham en strålende karriere da han høsten 1911 kom inn i Generalstaben som aspirant.

Det er kanskje bare hans nærmeste overordnede og medarbeidere fra disse år som kjenner til det grunnleggende og banebrytende arbeide som den unge aspirant utførte. Arbeidsordningen i Generalstaben var den gang, som for øvrig også senere, i utpreget grad byråkratisk. Konseptene vandret fra den ene til den annen oppover rangsstigen og når vandringen langt om lenge var fullført var det ofte ikke stort igjen hverken av ordene eller meningen i det opprinnelige konsept. Det fortelles imidlertid at den unge aspirant Quislings konsepter undgikk denne sørgelige skjebne. De var så krystallklart utformet, så militært modne og urokkelige at det ikke var rum for «bessermachen» — selvom systemet i og for sig krevet at de høiere instanser dokumenterte sin tilstedeværelse og sin større militære innsikt ved røde og blå streker og rettelser.

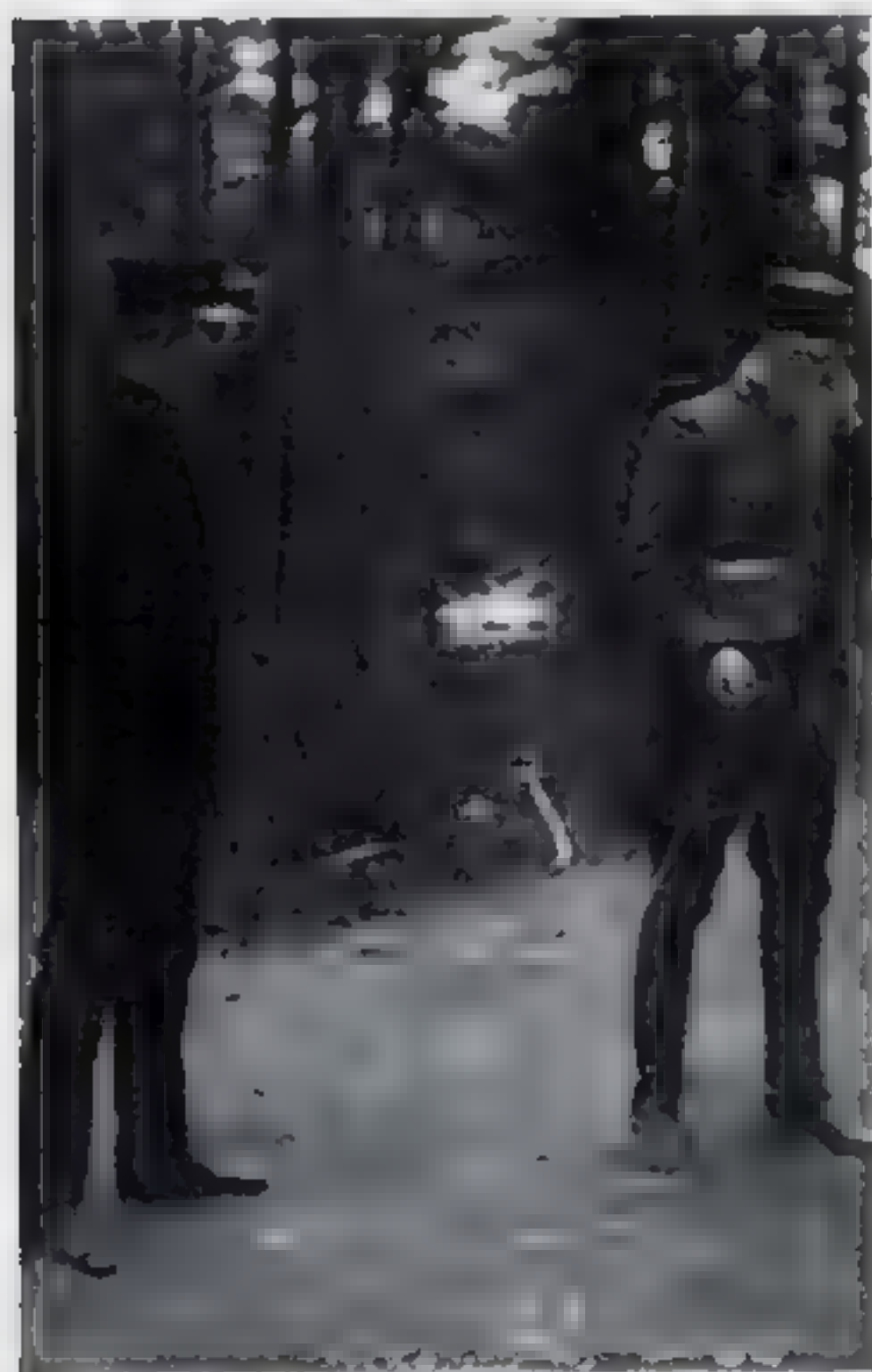
Aspiranttiden sluttet i 1915 og Quisling var så et års tid adjutant hos Generalinspektøren for feltartilleriet. Fra 1917 tjenestgjorde han igjen i Generalstaben, nu som adjoint. Året efter blev han utnevnt til militærattaché i Russland og skjebnen vilde at resten av hans militære virke — bortsett fra kortere tjenestgjøringer i Generalstaben — skulde komme til å foregå utenriks.

Quisling gjorde under sin tjenestgjøring i Generalstaben det aller sterkeste inntrykk på alle han kom i berøring med. Hos hans gamle medarbeidere fra den tid, er det bare én mening å høre: en absolutt og ubetinget anerkjennelse av hans militære begavelse, hans forbauende kunnskapsfylde, hans utrettelige arbeidskraft og hans enestående allsidighet.





På fisketur i Øyse, Setesdalen.



I telegrafftjeneste på Ringerike.

På feltmanøver i Østfold.





I kavalleriet. Gardermoen 1912. Quisling lengst til venstre.



På moen.  
Quisling nr. 2 fra høire.



Quisling som kadett.



Quisling som leitnant.



Quisling som liten på sin mors fang.



Quisling (til høire) og hans bror dr. J. Quisling (til venstre).





Nasjonal Samlings banner.

En av de offiserer som arbeidet sammen med ham i Generalstabens gir mig sin karakteristikk av Quisling slik:

«En fremragende begavelse, lynende intelligent og fantastisk kunnskapsrik. Han var som et levende konversasjonsleksikon. Intet menneskelig var ham fremmed. Han studerte alt mellom himmel og jord, og var overordentlig nøktern i sin livsførsel. En trofast kamerat og veileder.»

Beretningene om Quislings umåtelige kunnskaper på nær sagt alle områder er blitt rent legendariske i officerskretser :«Han lagret alt i hjernen,» sier en, «og hvad mer var, han hadde alltid stoffet ordnet i skuffer i hjernen og kunne når som helst trekke den riktige skuffen ut.»

En annen igjen fremholder Quislings banebrytende militære arbeide allerede i de første militære arbeidsår. Man kan ikke engang sette sig inn i det ufattelige at en ung aspirant kunde prestere denslags. Her var det tale om virkelig militærvidenskap, grundig, urokkelig og nyskapende. Det var ofte av den art at man simpelthen var ute av stand til å bedømme verdien av det, fordi de som skulde bedømme det ikke stod på et tilstrekkelig høit videnskapelig nivå.

Jeg har før vært inne på den byråkratiske ånd som ruget over arbeidet i Generalstabens, en ånd som efter hvert stekket vingene på de mest begavede og gjorde dem til personlige nuller i papirmøllen. Det var ikke rimelig at en mann som Quisling kunne falle til ro i slike forhold. Selvom hans fremragende militære begavelse og hans veldige arbeidskraft allerede tidlig pekte

ham ut som en av **vår** hærs vordende og selvskrevne chefer, så lå det ikke i Quislings natur å kaste bort år efter år i et arbeide som ikke gav ham utløsning og vingeslag for hans begavelse. Det var vel noe av et opprør mot å kaste bort kostbare år, mot å slå sig til ro under utilfredsstillende arbeidsforhold som gjorde at Quisling søkte sig ut.

Under det store sociale hjelpearbeide han ledet utenlands blev han nektet permisjon av Generalstabens til å fortsette dette arbeide og så endte det da med at kanskje en av de største militære begavelser vårt land noen sinne har fostret, i 1928 så sig tvunget til å søke avskjed som fastlønnnet offiser. Han blev ved avskjeden gitt majors grad i sitt gamle våpen feltartilleriet.

Nedenstående brev fra Quisling til Kongen forteller om den utrolige behandling den øverste leder for den norske krigsmakt lot sin mest lovende offiser bli til del:

Moskva, 1. november 1927.

Fra kaptein Vidkun Quisling.

Til Kongen.

*Ansøknings om avskjed med redusert lønn  
fra 1. august 1928.*

Under henvisning til Forsvarsdepartementets meddelelse av 24. september i år angående befal som frivillig søker avskjed, andrar jeg herved i ærbødighet om avskjed med redusert lønn fra 1. august 1928.

Jeg tillater mig i denne forbindelse å gjøre opmerksom på følgende:



Tidlig på året 1922 anmodet professor Nansen mig om å reise til Russland som representant i Ukraina for den internasjonale hjelpekomité som professor Nansen var valgt til å stå i spissen for, og hvori også Norge offisielt deltok. På professor Nansens henstilling til chefen for Forsvarsdepartementet fikk jeg permisjon, men jeg måtte betale stedfortreder, likesom det samtidig blev bestemt at jeg ved første leilighet skulde frabeordres generalstaben. Jeg kom dog tilbake før sådan mulighet forelå, og begynte igjen i min tjeneste i generalstaben.

Imidlertid fortsatte hjelpearbeidet i Russland og våren 1923 reiste jeg på professor Nansens gjentatte anmodninger på nytt dit, idet professor Nansen igjen opnådde permisjon for mig ved henvendelse til chefen for Forsvarsdepartementet. De betingelser de militære myndigheter satte mig, var de samme som før, men det blev videre uttrykkelig pointert at nu var det siste gang.

Min permisjon utløp sommeren 1923, et par måneder før hjelpearbeidets likvidasjon. Det var umulig for mig å forlate min post på det tidspunkt, og da jeg på den annen side var nektet fortsatt permisjon, måtte jeg for å kunne fullføre arbeidet i Russland, meget mot mitt ønske opgi min stilling i generalstaben og dermed i armeen og gå surnumerær, noen stilling i armeen var ikke ledig.

Videre medførte de samme omstendigheter at jeg dels på grunn av mitt tvungne fravær, dels siden på grunn av sykdom som jeg pådrog mig i hungerdistriktene, ikke

kunde ta generalstabseksamen i tide, og ikke kunde konkurrere om de i mellemtiden ledigblevne stillinger som kaptein i generalstaben, således at flere offiserer som før stod efter mig, imens fikk plass foran mig. Mitt andragende om å få forbeholdt anciennitet under mitt fravær var avslått.

På samme måte forskjertset jeg muligheten av å få den godtgjørelse som utbetales generalstabsoffiserer ved deres tjeneste ved avdelingene mellom deres tjeneste ved generalstaben. Av den grunn har det som det vil forstås også vært vanskelig for mig å ta en stilling i distriktstjeneste, da jeg ikke hadde noen passende civil beskjeftigelse å kombinere med den. Stilling i distriktstjeneste blev for øvrig ikke ledig på lenge.

Ved den ringe imøtekommenhet som de militære myndigheter således viste, fikk jeg altså efter femten års omtrent uavbrutt stadig tjeneste som offiser, innbeordret eller garnisonerende, min militære karriere ødelagt, mistet min militære stilling, og blev i en årrekke nødt til å gå uten lønn.

Dette er formentlig på sin måte formelt i orden, for så vidt som det var efter de gjeldende bestemmelser, men i det minste billighet hadde talt for en annen ordning, så meget mer som mitt hverv var et offisielt hverv som jeg påtok mig uten selvhensyn, og som også gav kunnskaper og erfaring — som — forekommer det mig — det nettop var ønskelig at enkelte av våre militære hadde. Mitt arbeide i Russland var dessuten for en vesentlig del praktisk talt generalstabsarbeide, idet jeg bl. a. ledet forpleiningen og sanitetstjenesten i et stort



landområde og for mange mennesker (adskillig flere enn den norske hær på krigsfot). Det har også vært tilfelle, efter min opfatning ikke mer berettiget, hvor myndighetene har funnet å kunne strekke sig lenger i sin imøtekommenhet.

I ærbødighet

(u) Vidkun Quisling.

Quisling som den overlegne administrator, som den viljesterke leder som forstod ikke alene å sette sitt syn igjennem, men også å rive sine hjelpere med sig og vinne deres dypeste respekt — altså typiske egenskaper for den fremragende offiser — får man et bilde av gjennom et brev fra en av hans gamle medarbeidere dr. *Alexander Ritter* i Sofia til en felles norsk bekjent, efter et tilfeldig møte i Tyskland høsten 1940:

«Det var en glede å motta fra Dem en artikkel fra «Fritt Folk» av major Vidkun Quisling som jeg setter meget høit, og jeg takker hjertelig for den.

Det er mig en stor glede at jeg har fått lære å kjenne to store nordmenn, *Fridtjof Nansen* og hans venn major *Vidkun Quisling*. Nansen var den første i Genf som tok til orde for den internasjonale hjelpekomité for det ut-sultede russiske folk, og Quisling har gjennomført det praktiske arbeide for hungerhjelpen i Ukraine i årene 1922—24. Vi, hans få medarbeidere har i Quisling lært å kjenne en mann som vi stadig mer måtte beundre i hans daglige arbeide. Under de daværende forhold i landet (Ukraine), hvor det hersket den største byråkratiisme fra myndighetenes side, hvor man ikke tok det så nøie med det punktlige arbeide, forstod Quisling over-



alt å gjøre sig gjeldende og viste ved sitt eget eksempel i arbeidet hvad man kan skaffe sig ved god vilje og hvad det betydde for hungerhjelpen å forsømme en halv dag eller bare noen timer som kunde koste tusener av mennesker livet. Det blev i mange byer av Ukraine åpnet filialer for Nansenkommisjonen. Det blev utdelt levnetsmidler og klær til den fattige nødlidende befolkning. Bare i Charkow (dengang hovedstaden i Ukraine) blev åpnet to folkekjøkkener som daglig forpleide over to tusen mennesker.

Allerede i året 1922 var den sosiale tanke fremherskende hos Quisling. Den kjensgjerning alene at han påtok sig den tunge oppgave å hjelpe de lidende mennesker i et for ham fremmed land, taler for sig selv. Men så vidt jeg vet, har Quisling, likesom Nansen gitt sine egne penger til den store hjelpeaksjon i Russland. Til de på denne måte opstod fonds strømmet også penger fra forskjellige veldedighetsanstalter og private givere. Quislings gode hjertelag var ikke bare kjent av oss, hans nærmeste medarbeidere, men også av hele den fattige ukrainske folk. Det menneske som var i nød og som kom til ham, gikk aldri bort med tomme hender. Det å skue inn i det russiske folks sjel har falt Quisling meget lett på grunn av hans, for en europeer, beundringsverdige kjennskap til det russiske språk. — —

Jeg som tysker, kan bare glede mig over at Quisling i sin streben efter veien til sine medmenneskers sosiale velferd har valgt den nasjonal-socialistiske. Jeg visste allerede i året 1933 at han var føreren for den nasjonale reisning i Norge.

Jeg er sikker på at Deres vakre hjemland av Deres Fører blir ført til en bedre fremtid i vennskap og samarbeide med det store tyske broderfolk.

Sofia, 20. september 1940.»

Deres hengivne  
*Alexander Ritter.*



I sammenheng med Quislings militære løpebane må man vel også se hans kallelse som forsvarsminister i Bondepartiets regjering 1931. Bondepartiet gjorde den gang et prisverdig forsøk på å gi sin regjering et mer solid sakkyndig grunnlag enn tilfelle har vært ved de fleste norske regjeringsdannelser både før og siden i partipolitikkens epoke. Det vakte den gang særlig oppmerksomhet at partiet hadde trukket den fremragende offiser og utenrikspolitiske kapasitet major Quisling inn i regjeringen som forsvarsminister. Undertegnede, som den gang var redaktør i en mindre Høire-avis, tillot sig å understreke bondepartiregjeringens særlig sakkyndige karakter og nevnte spesielt forsvarsministerens faglige kvalifikasjoner som et gledelig tegn på en ny og bedre tid. Og det var ikke bare den ubetydelige Høire-avis som uttrykte sin glede over utnevnelsen av Quisling til forsvarsminister. Også i våre militære foreningsblader fant utnevnelsen sterk gjenklang og Quislings fremragende kvalifikasjoner for stillingen blev fremholdt.

Hærens fastlønnede offiserers organ «Vår Hær» hilste den nye forsvarsminister slik:

«Statsråd Quislings presentasjon for de krigsakolent-



dannede offiserer trenger ikke mange kommentarer. Det vil være tilstrekkelig å slå fast at i ulike militære stillinger statsråden efter hvert har beklædt har han vunnet ry som en overordentlig fremragende, kunnskapsrik og nøktern offiser med en veldig arbeidskraft og et sunt praktisk grep på tingene.

Det er visselig ingen lett oppgave den nye forsvarsminister nu står overfor. Både de statsøkonomiske vanskeligheter og den blåpiede mentalitet som vårt folk for tiden lider under vil nødvendigvis måtte sette grenser for hans virksomhet.

Det bør imidlertid være grunn til å tro at man nu har fått den rette mann på den rette plass og vi ønsker den nye statsråd hell og lykke i hans stilling.»

«Arbeiderbladet» konstaterte kort og godt:

«Størst oppmerksomhet vekker imidlertid Quislings utnevning til forsvarsminister.»

Det ligger utenfor rammen av den oppgave jeg har stilt mig å komme nærmere inn på Quislings innsats som forsvarsminister. Det er i denne forbindelse tilstrekkelig å konstatere at da Quisling som den uredde og reale offiser, uten hensyn til det parlamentariske kameraderi, også i praksis vilde innfri de forventninger store deler av det norske folk næret til ham, brøt uværet løs over hans hode. Quisling var fra sin militære gjerning og fra de store administrative stillinger han hadde beklædt under kaotiske forhold vant til å handle raskt og bestemt og til å ta ansvaret for sine handlinger. Da han gikk inn for å løse det norske folks vanskeligheter søkte han også inn til sakens kjerne og som den ubestikkelige sannhets-



kjemper han er lot han sig ikke stanse av personlige og utenforliggende hensyn.



VIDKUN QUISLING tegnet med få streker.

Men dermed hadde han også erklært det korrupte parlamentariske system krig og rørt ved det hellige dyr. Fra den stund skulde han gjøres til en død mann i det offentlige liv. «Arbeiderbladet»s «opmerksomhet» gikk over til det vildeste raseri og også de borgerlige partipolitikere satte sine tropper og sine aviser inn mot ham. Resultatet blev den mest gemene forfølgelse og personlige tilrakning som noen sinne er organisert av det norske demokrati. Ingen annen norsk politiker enn Quisling, den viljesterke og nøkterne offiser, som var trenet i et livs innsats i kamp og opofrelse for andre, vilde overlevet et slikt angrep. Når han fremdeles med usvekket kraft maktet å fortsette den kamp for sannhet og rett som han følte som sin livsopgave, så hentet han sikkert styrke fra den samme betraktning av spørsmålet om sann fedrelandskjærighet som professor Morgenstierne ga uttrykk for i russetalen til Quisling og hans kamerater i 1905:

«De beste borgere er de som har det største moralske mot også til å stå alene om det gjelder, og den høieste form for fedrelandskjærlighet er den som ytrer sig i viljen til å gjøre de største personlige ofre, også det som består i ensomhet og mangel på forståelse. Blandt et folks elite vil du også finne dets martyrer.»

En mann med slike idealer, som uten prutning gjennom kamp og nederlag, gjennom miskjenning og bakvaskelse allikevel har maktet å legge sten på sten i et mektig og urokkelig fundament for det fremtidens store fedreland han drømmer om, vil også — uten hensyn til de fremragende faglige kvalifikasjoner han eier — være sikker på å kunne samle de norske offiserer under sin fane. Han er den høvding vi har lengtet efter og drømt om i mismotets mange og lange år, mens det vi forsøkte å bygge op med begeistring og tro på fremtidens Norge stykke for stykke blev jevnet med jorden igjen av et korrumpert system.

Vi regner ham som en av våre, som den ypperste, som den beste. Under hans førerskap vet vi at også vår gjerning en gang skal reises av fornedrelsen, et tomt hylster igjen fylles med liv og tro og begeistring, fedrelandet igjen bli det vi alle har drømt om og håpet på.

Vi er stolte over at det blev *offiseren* Quisling som — ikke minst i kraft av de egenskaper og den livsinnstilling han erhvervet sig gjennom et strengt og arbeidsomt militært liv — av skjebnen blev kåret som det norske folks Fører ut av mismot, ulykker og uselvstendighet mot en stor og lykkelig fremtid.

## Vidkun Quisling.

*Fra Quislings barndom. — Quislings militære løpebane. — Med Nansen-misjonen i Sovjet-Unionen. — Redslene i Ukraina og på Krim. — Massakrene i Armenia. — Quisling begynner kampen for Norge. — Ti års kamp for Norges frihet og selvstendighet. — Quislingsaken. — Overfallet i Forsvarsdepartementet. — Nasjonal Samling. — 9. april kom katastrofen.*

Av H. N. ØSTBYE

### *Fra Quislings barndom.*

**F**or å kunne danne sig et noenlunde helt bilde av Quisling må man nesten ha sett ham i hans eget element, *Fyresdal* i Telemark, hvor han er født og vokset op. Så snart han kommer over fylkesgrensen til Telemark føler han sig *hjemme*. Og ikke før er han kommet forbi grensestenen til *Fyresdal* før det lyder: Kan dere kjenne her er en annen luft enn noe annet sted. Det lukter *Fyresdal*! I *Fyresdal* er alt anderledes og bedre enn noe annet sted i verden, — i Quislings øine. En fire timers tur inn i fjellet fra Quislings barndomshjem har han en hytte sammen med sin bror. Og der er alt *enda* bedre enn i dalen.

Denne Quislings fanatiske fastholden ved stedet for hans barndoms sorger og gleder er noe mere enn et almindelig sværmeri. Han er ett med den jorden han er født på, med elven, fossene, skogen og fjellene han har gått i siden barnsben. Når man kjenner litt til hvad Quisling har sett og oplevet siden han første gang forlot vårt lands grenser, av navnløse redsler og nød — av motstand og lavtliggende personlig forfølgelse, så forstår man desto



bedre at hans barndoms vakre trakter må fortone sig som en fredens oase i en verden av motgang, uro og voldsomme omveltninger.

Det er underlig å tenke på at Quisling som gjennom sin politiske løpebane av mange har fått ord på sig å være hård og streng, i virkeligheten er mer tålmodig og overbærende enn mennesker flest. Hans mor kan også fortelle at han som barn var snild og fredsommelig, og iblandt strid. Som ganske liten satt han en dag på hjemtur mellom to voksne på en kjerre. Det øsregnet. De voksne hadde hver sin paraply, hvorfra regnet silte i strømmer ned over gutten, men det knydde ikke i ham. Da de voksne endelig opdaget hans utsatte stilling satt han der bare musende stille, mens store, blanke tårer silte av fortvilelse ned over kindene hans omkap med regnet fra paraplyene.

Quislings erindringer fra barneårene er uløselig knyttet til den angst de på den tid alltid hadde for *bjørn*. Vest-Fyresdal har i sin tid vært svære bjørnetrakter. En grandonkel av Quisling skjøst således 50 bjørner. Skulde barna ut om aftenen lå alltid angsten for bjørnen og lurte. Gikk de gjennom skogen — selv om det var på lyse dagen følte de sig aldri trygge for bamsen. En søndag morgen da hans far kom hjem fra sin vanlige morgentur, kunde han nokså skrekkslagen fortelle at han hadde sett tre bjørner under hammeren like ved prestegården.

Quisling begynte sin skolegang i Drammen. Det blev en alvorlig prøvelse. Han kom fra landet og snakket kav telemark. Det er ikke spøk å komme som fremmed midt op i en klasse av bygutter og bli betraktet som et

gudsord fra landet. Det vil alle som har prøvd det kunne bekrefte. Men i tillegg til dette var Quisling også så uheldig å komme en tid etter at skoleåret var begynt, og det blev bestemt at han skulde begynne i 2. klasse med en gang. Til tross for at han hverken kunde lese eller skrive, men bare hadde fått en nødtørftig undervisning i katekismus av sin mor. Den som har hørt ham fortelle om denne korte periode av sitt liv vil ha en levende følelse av at det enda kan svi ved tanken om at han — som senere gikk gjennom alle skoler som en overlegen nr. 1 — den første tid på Drammen latinskole var den dårligste i klassen! Han fikk glatt vekk 4 og 5 i karakter, og hovedkarakteren 2.43 står nok brent inn i hans erindring for all tid. Men det blev snart forandring. I løpet av noen måneder avanserte han til nr. 1 — en plass som han senere uten anstrengelse beholdt i hele skoletiden. Ingen må derfor opfatte det som Quisling var en pugghest. Det kostet ham ingen anstrengelser å følge med i det almindelige pensum. Tvert imot leste han sikkert mere utenom pensumet enn hele pensumet tilsammen.

Han led alltid av en sterk hjemlengsel. Han mislikte byen og alt dens vesen. Hans hug stod bare til å komme hjem igjen til Fyresdal.

I 12—13-årsalderen kom Quisling til Skien, hvor han tok middelskoleeksamen og artium.

Hans store interesse for historie kom tidlig frem. Således brukte han som skolegutt alle sine sparepenger til å kjøpe historiske bøker for. At han også allerede som barn hadde lysten til å studere problemene tilbunds viser den lille hendelse, at han sammen med sin bror begynte



å grave sig ned i jorden for å se hvordan det så ut på den andre siden, i Australia.

Hans utpregede samvittighetsfullhet og pliktopfyllehet ga sig også karakteristiske utslag. Således bad gårdsgutten ham en dag som ganske liten om å bli stående og passe på noe mens han selv gikk for å ordne med et eller annet. Quisling blev stående vel og lenge. Omsider kom noen andre gutter bort til ham for å få ham med å leke. Han ristet på hodet, han hadde visse plikter å vareta. Guttene gikk sin vei og Quisling blev stående på post. Gårdsgutten hadde glemt det helt og først lenge etterpå kom han tilbake og opdaget til sin forbauselse at gutten stod der han hadde satt ham.



Slekten Quisling er kjent i Fyresdal helt tilbake til 1400-tallet. På farssiden har det vært prester, bønder og offiserer de siste 10—12 slektledd. På morssiden nedstammer han fra den berømte nordiske slekt *Hvide* i Danmark, hvortil hører Kjøbenhavns grunnlegger, erkebiskop Absalon og Danmarks berømte *Marsk Stig Andersen Hvide*. Hans morfar var en fetter av Bjørnstjerne Bjørnsons mor.

Slekten Quisling er utbredt over hele Telemark. Selve navnet Quisling betyr en sidegren av slekten.

#### *Quislings militære løpebane.*

Det skulde synes som om Quisling valgte langt fra sin barndoms ønske da han gikk inn på krigsskolen, efter å ha tatt sin eksamen artium med præceteris i Skien. Men



Quisling har i Studenterboken fortalt at det var under innflytelse av historisk lesning, og kanskje også påvirket av tidens patriotiske stemning (1905) at han valgte den militære løpebane.

Også som kadett hadde Quisling ord for å være meget dyktig og meget pliktopfylende. Hans karriere betegnes ved fremrakende dyktighet og urokkelig pliktfølelse. Og hans pliktfølelse mot samfundet når meget lenger enn til grensen for hans embedsmessige plikt. Betegnende er i så henseende en episode fra hans tid som aspirant i generalstaben. Soldatene lå i Stokke, og under en manøvre blev Quisling med en ordonans beordret til å rekognosere terrenget til Lardal i Numedal — en strekning på 60—70 km. frem og tilbake. Det var sent på høsten, ordren kom sent på kvelden, og han bega sig avsted med sin følgesvenn i beksvarte høstnatten. De red hele natten gjennom i det frykteligste ulende, gjennom skog og fjell og uten veier, så det må sies å være et under at de kom velberget tilbake uten uhell av noen art.

Tidlig om morgenen neste dag fikk stabsjefen øie på Quisling og spurte om han ikke hadde kommet sig avsted enda. Hvortil Quisling kunde meddele at oppdraget allerede var utført og rapport innlevert.

Det han hadde utført var intet mindre enn en bedrift og det blev også omtalt i avisene dengang.

Også hvad fysikken angår er Quisling utrustet langt over det almindelige, har veldige reserver og er intet mindre enn en urkraft. Om han er aldri så utslitt efter

månedlangt anstrengende arbeide kan en dag eller to i sorgfri tilværelse ute i naturen gjøre mere enn ukers rekreasjon for andre. Og hvad f. eks. en ting som ufølsomhet overfor temperaturvekslinger angår, tåler Quisling ikke bare ualmindelig meget av kulde, men i varme egne som på Sydøsteuropas glohete stepper har det ofte vist sig at han tålte varmen til og med bedre enn de innfødte. Dette tilskrives dog neppe bare en sterk fysikk, men også en suveren vilje til å overvinne alle vanskeligheter.

\*

I 1911 forlot Quisling den militære høiskole efter å ha avlagt en eksamen så enestående, at det blev sendt innstilling om den til kongen for første gang i den militære høiskoles hundreårige historie.

I den politiske kamp har man stundom sett den påstand at Quisling er et «uklart» hode. Han som har gjennomgått alle sine skoler, fra barneskole, middelskole og gymnasium til krigsskole og militær høiskole med så fremrakende resultater.

Men det er betegnende at inntil Quisling fikk politiske motstandere var han holdt for å være et usedvanlig klart hode.

Og i særdeleshet blev hans hode «uklart» efter at han som Nasjonal Samlings fører optok kampen mot det partipolitiske vanstyre i vårt land og for frigjørelse fra den internasjonale kapital og den internasjonale jødedom.



Anna Caroline Quisling, f. Bang.  
Vidkun Quislings mor.







Prost Jon Lauritz Quisling.  
Vidkun Quislings far, død 1930.



Vidkun Quisling som barn.



Fra Maria Qusling.



Betegnende er i så henseende et «Ukens portrett» om Quisling i Dagbladet 3. desember 1938 etter et foredrag som han hadde holdt i Oslo om jødespørsmålet.

Nå var som bekjent «Dagbladet» jødernes spesielle organ fremfor noe annet i Norge. Det forstod alltid å fremstille jødene som det «uskyldig forfulgte» folk, vesentlig bestående av talenter og fremstående personligheter, som vi bare måtte være glad over å få flest mulig av hit til Norge.

Det var derfor rimelig at bladet blev grepet av panikk etter Quislings saklige fremstilling av jødeproblemet, hans påvisning av den eneste mulige fredelige løsning, nemlig at jødene får et eget fedreland, stort nok til å rumme alle jøder, at vi hadde plikt til å verge oss mot den jødiske fare — og at Quisling bekjente sig til mottoet: *Norge for nordmenn*.

Artikkelens forfatter «Bein» skrev bl. a. i denne forbindelse:

«Det går store ord om Quislings eminente begavelse og strålende personlighet — e n g a n g. Helt fra guttedagens og opover var han noe for sig selv i ordets beste betydning som intelligens og karakter. En skal selvfølgelig ikke tro alt en hører, men noe sant er det i alle legender. Minister U r b y e som arbeidet sammen med ham en del år skal ha sagt en gang: Når jeg arbeider sammen med Quisling føler jeg mig som idiot, så skarp er hjernen hans, så lett skjønner han, så stor er hans logiske evne og evnen til stringent tenkning. Det er iallfall sikkert at Nansen satte ham umåtelig høyt som medarbeider, både på grunn av hans ypperlige hjerne og hans rent menneskelige innstilling. Nansen var imponert over hjernen og følte sig i nærmeste kontakt med innstillingen.»

•

Men etter at Quisling hadde tatt op kampen for å frigjøre vårt land for jødernes dominerende innflytelse i presse, finans- og kulturlivet, var han ifølge samme forfatter blottet for stringent tenkning, han hadde mistet sine norske instinkter, han var full av selvmotsigelser og ulogisk, som en middelskolegutt i skolelaget. «Nazismen hadde begynt å tære på ham.» Han manglet indre glød og kraft og det var kommet noe sjælelig sykt over ham, forteller hr. Bein.

Med andre ord — Quisling var kommet for nær de hellige cirkler.

Quislings kunnskapstørst var umettelig. Utenom de rent militære fag, krigskunst, strategi, historie har han også studert matematikk, fysikk, filosofi, astronomi og sprog.

Matematikken var hans yndlingsstudium, som det også fremgår av Studenterboken. Det fortelles at han som 16 års gutt forbauset sin lærer ved under arbeidet med en almindelig matematikkopgave helt selvstendig — og med de utilstrekkelige kunnskaper som hørte hans alderstrin til — fant frem til en metode som i virkeligheten var grunnlaget for den høiere matematikk.

Ved siden av russisk, fransk, engelsk og tysk som han behersker helt, har han lært en del italiensk og spansk. Foruten at han i sin tid også studerte latin og kinesisk.

Quislings litterære virksomhet er på grunn av de store krav som er stillet til ham på så mange områder blitt meget begrenset, bortsett fra hans mange avisartikler.

Blandt de få ting som foreligger fra hans hånd — utenom den rent politiske, militære og humanitære virksomhet, er en liten brosjyre som utkom i 1929 «Om at bebodde verdener finnes utenom jorden — og betydningen derav for vår livsanskuelse».



Quisling hevder der, at *Kants* sontring mellom det *absolutte* (das Ding an sich) og det *tilsynelatende* betegner





Frithjof Nansen skriver om Quisling i innledningen til sin bok «Gjennem Kaukasus til Volga»:

«Disse innledende ord kan ikke sluttes uten en hjertelig takk til kaptein Vidkun Quisling for hans utrettelige elskverdighet som reisefelle og for den verdifulle hjelp han har gitt forfatteren ved sitt kjennskap til russisk og ved sine allsidige kunnskaper.»

et tilbakelagt stadium i filosofien, og at «das Ding an sich» kan man fatte og han identifiserer det med «*Lovmessig virkende energi*». —

Under sin bevisførsel for eksistensen av andre verdener med fornuftsvesener fremholder han, at, *da vi ikke kan tenke oss univer-*

*set uten fornuftsvesener, så må sådanne finnes også annensteds, for jorden har ikke alltid eksistert og den kan atter forsvinne.*

\*

Allerede i 1912 begynte Quisling studiet av Russlands forhold og det russiske sprog (som han lærte sig selv!).

Blandt annet skrev han så tidlig som i 1912—13 en bok for den norske generalstab om de militære og politiske forhold i dette land. Det var således ikke noen tilfeldighet at han kom til Russland som militærattasjé i 1918. Det var i verdenskrigens siste år. Han reiste gjennom Tyskland fra Østfronten, og kom midt op i bolsjevikrevolusjonen som var brutt ut få måneder i forveien.

Med endel avbrytelser har Quisling levet 12 år i Sovjet-Unionen. Quisling kom til Finnland like efter bor-

gerkrigen der som militærattasjé, legasjonssekretær og charge d'affair. Han opholdt sig i dette land fra 1919 til 1921. I de år han opholdt sig i grenselandene Finland, Bulgaria, Rumænia, Jugoslavia, Ungarn, Armenia, Kaukasus o.s.v. var også hans arbeide alltid på en eller annen måte knyttet til Sovjetrussland.

«Enig eller ikke enig i Quislings politikk tror jeg mange beklager den personlige og fornærmelige form valgkampen har tatt mot ham. — Det vil sikkert interessere å høre hvad Frithjof Nansen mente om sin hjelper — han har ofte uttalt sin glede over å ha en sann mann til hjelp: «Ypperlig administrator — selvopofrende og hederlig.» — Hans ansikt lystet når han nevnte Quislings navn.»

Sigrun Nansen.  
Oktober 1933.

### *Med Nansen-misjonen i Sovjet-Unionen.*

Da Quisling hadde avsluttet sitt arbeide i Finland i 1921 reiste han tilbake til Norge for å gjenopta sitt arbeide i generalstaben. Men han hadde ikke vært her mere enn i 14 dager før professor Nansen henvendte sig til ham.

Nansen hadde da fått i oppdrag av Folkeforbundet å ta sig av hjelpen til de millioner av russiske folk som var kastet ut i hungersnød. Nansen trengte dyktige, utholdende og varmhjertede folk til assistanse. Nansen kjente Quisling fra før, idet Quisling hadde hjulpet ham med flyktningsarbeidet i Helsingfors. Tiltross for de mange og store vanskeligheter for ham personlig lot Quisling som så ofte både før og siden hensynet til sig selv vike for den store oppgave å gjøre godt mot lidende mennesker. Og det også tiltross for at han selv hadde liten tro på å komme levende hjem fra de av kolera og

tyfus herjede hungerdistrikter og det av bolsjevikene terroriserte land.

Man regner således med 20—30 millioner tilfeller av *flekktypus* i årene 1918—22. Dødeligheten gikk op i 50 prosent der sulten herjet. Av Nansens følge i november—desember 1921 fikk tre sykdommen og to døde.

Ved sin avreise fra Norge møtte Quisling en nordmann som netop kom fra Sovjetrussland. Denne kunde bare forsikre ham om at det var den visse død å begi sig dit inn.

### *Redslene i Ukraina og på Krim.*

Quisling blev leder av hjelpearbeidet i Ukraina og på Krim, veldige områder med millioner innbyggere. Quisling kom til Ukraina i begynnelsen av 1922. Det første inntrykk han fikk da han kom til sitt distrikt var en kjerre hvor de nakne lik var slengt hulter til bulter som slakteskrotter.

Quisling har sagt om dette veldige arbeide, som Nansen var øverste leder av, og med forholdsvis få hjelpere at «Man må tilbake til Cæsars og Augustus' tidsalder for å se lignende verdensopgaver lagt i en enkelt privatmanns hender». — Men Quisling som intet sier om sig selv, har en ikke ringe del i denne verdensopgave, og for denne del har han fått Nansens høieste ros.

I en takkeadresse i januar 1923 til Nansen fra russerne i Ukraina heter det:

*Ikke for første gang hilser de lidende masser den mandige energi hos denne store, lærde og humanist —  
Befolkningen i hungrende egner i Ukraina vil aldri*



*glemme at den første appell om hjelp og den sannferdige fremstilling om virkeligheten her hos oss kom først fra hans representant hans venn og landsmann kaptein Quisling.*

### *Massakrene i Armenia.*

I 1924 og 1925 arbeidet Quisling i Balkan- og Donau-statene med oppdrag fra Folkeforbundet angående ordningen av spørsmålet om de armenske flyktninger. I 1925 var han igjen sammen med Nansen, nemlig i det nære Østen og i Armenia, som sekretær for Folkeforbundets Armeniakommisjon.

*Nansen hadde valgt Quisling enda en gang som sin nærmeste medarbeider, og viste ham derved på nytt den høieste tillit og anerkjennelse.*

Denne gang gjaldt det å redde restene av det ulykkelige armenske folk, som tyrkerne hadde søkt å utrydde ved massakrer.



Hvad Quisling har sett i Sovjet-Russland og Asia av usigelige lidelser, av rå og motbydelig behandling av mennesker kan man ikke gjøre sig noen forestilling om. Er det å undres på at Quisling blev en alvorlig mann — at han viet sitt liv til den opgave å redde sitt land og sitt folk fra å bli offer for et lignende eksperiment?

Er det noe man må undres over er det heller den ting at Quisling gjennom alle de redsler han har sett og tross all personlig forfølgelse, har kunnet bevare sitt gode humør og sin utpregede sans for humor. Det er få mennesker som i større grad har evnen til å *fryde* sig over

en treffende og vittig bemerkning enn Quisling, eller som kan si en ting med mer rammende humør.

Enda mer må man undre sig over det, når man ser hvordan Quisling blev behandlet også av de militære myndigheter. Som takk for sitt opofrende arbeide i Russland, blev Quisling *nektet* å komme inn i hæren igjen ved sin tilbakekomst.



Men ikke nok med at Quisling på denne måte blev *straffet* av de militære myndigheter for sin ledelse av hjelpearbeidet i Nansenmisjonen. — På *alle* måter blev gjennomført den totale blokade, når det gjaldt opplysninger om Quislings lysende innsats i nestekjærlighetens tjeneste i det ulykkelige land.

Et grellt eksempel på denne fortielsestaktikk gir også den høsten 1940 utkomne bok «Fridtjof Nansens Saga», hvor omtalen av Quislings kjempearbeide er redusert til det *absolutte minimum*.

### *Quisling begynner kampen for Norge.*

Quisling forstod allerede fra begynnelsen at den tyske jøde Karl Marx' lære — *kommunismen* — ikke bare var et bestemt politisk system, som skulde settes ut i livet i Russland, men at den var et politisk *evangelium*, som skulde omsettes i praksis over hele verden, og som til tross for at den bygget på en *gudløs* livsanskuelse — var blitt en slags *religion* for sine tilhengere. Han innså at kommunismens læresetninger var en eneste stor utfordring til vår nordiske kultur, at denne lære innledet den siste fase i en hundreårig kamp mellom



Quisling under en av portalene  
på Akershus Festning.



En bemerkelsesverdig sammen-  
stilling. Solkorset med hake-  
korset i Funnet i slutten av 1700  
i Danmark. Det er den såkalte  
«Snoldelevsten». Den opbevares  
i National Museet i Kjøbenhavn.







Slektsgården i Fyresdal i Telemark.



Quisling sommeren 1939 —  
foran sitt fødested, Fyresdal prestegård.

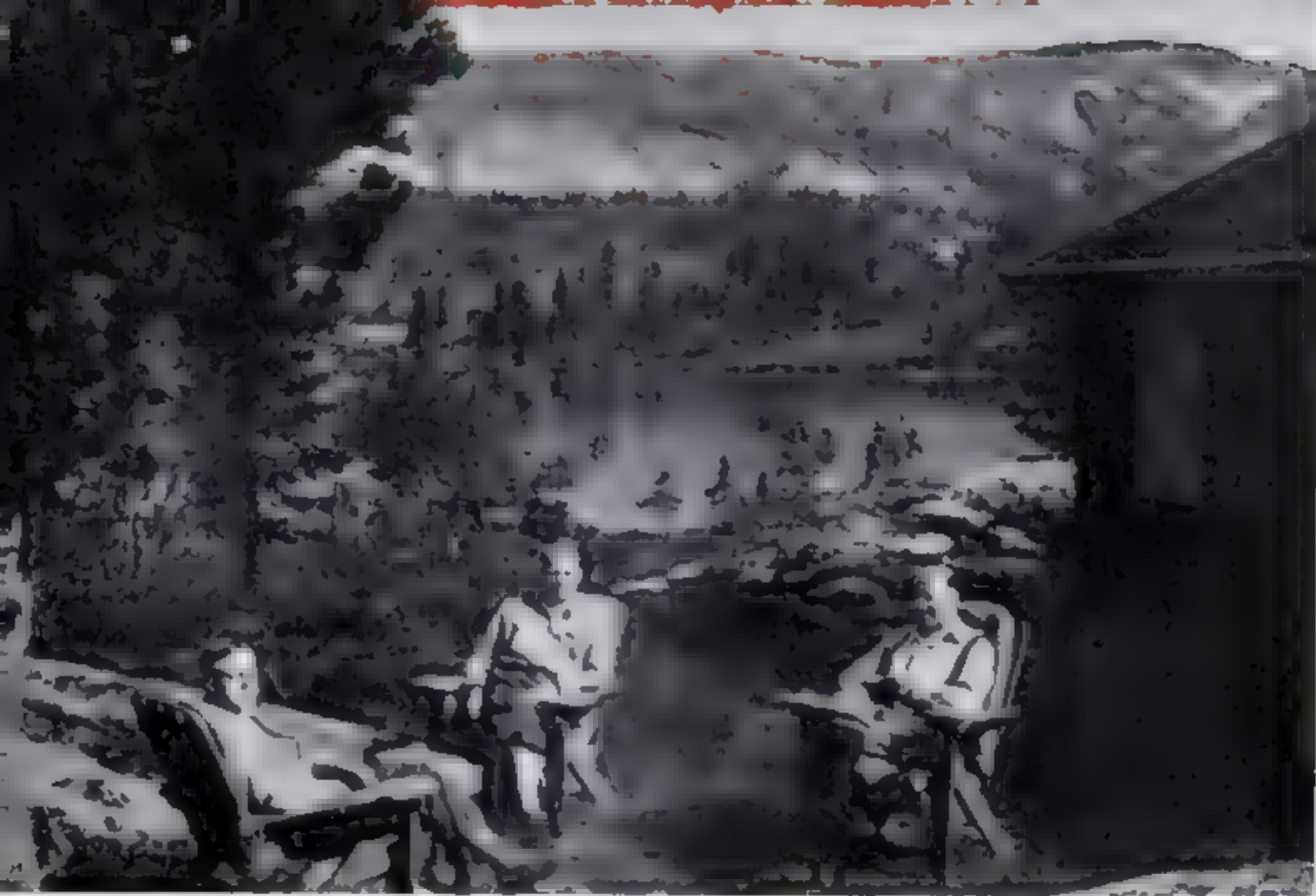


Fyresdal prestegård slik den var i Quislings barndom.  
 Under brattfjellet til høire var det at hans far en søndag morgen sa tre hjørner.



Bakka, Slegtsgarden i Nissedal.





Foran Quislings hytte i Fyresdal.



I kano i Fyresdalsfjellene.



vårt nordiske livsprinsipp og det jødiske-orientaliske, mellom det idealistiske livssyn, og materialismen. Men han forstod også at marxismen måtte komme som en naturlig reaksjon mot det borgerlige samfunns manglende forståelse av de sociale problemer, og den manglende vilje og evne til å løse dem.

Derfor nyttet det heller ikke å bekjempe denne forferdelige lære ved stadige innrømmelser og en vek defensiv, slik som de borgerlige partier praktiserte. Bare en ny og livskraftig idé som var sterkere enn marxismen kunde ta kampen op med utsikt til seier.

#### *Ti års kamp for Norges frihet og selvstendighet.*

Det er derfor naturlig at Quisling begynte sin kamp i Norge mot marxismen, med opfordringen til den nordiske folkereisning i 1931. Det heter i denne:

*«Vi lever i et tidsskifte, midt i en revolusjon i mer enn én betydning av dette ord. Forandringene i menneskenes livsforhold foregår så hurtig og er så dyptgripende at utviklingen antar en voldsom karakter, likesom det råder en almindelig usikkerhet med hensyn til hvad fremtiden vil bringe.*

*En vesentlig årsak til denne verdensomfattende krise i civilisasjonens historie må søkes i den kjensgjerning at en rekke nye idéer, oppfinnelser og opdagelser helt har endret betingelsene for menneskenes liv her på jorden, mens de menneskelige samfunnsformer ennå ikke har rukket å tilpasse sig til de nye forhold. Således opstår kriser og brytninger både innen de enkelte land, og mellom landene innbyrdes, krig og sociale revolusjoner.*

En hovedfaktor i denne verdensomveltning er den internasjonale revolusjonære kommunisme som er blitt herre i Russland, og som basert på dette mektige land søker å utnytte de internasjonale vanskeligheter til å bringe hele verden til revolusjon og gjennomføre sin doktrinære løsning overensstemmende med de marxistiske grunnsetninger. Således utdypes verdenskrisen og kan meget vel bli katastrofal.

\*

Også Norge er på det alvorligste innviklet i denne internasjonale krise, og dens følger for vårt land er blitt voldsomt skjerpet ved vanstyre i stat og kommuner, og ved våre politikeres mangel på forutseenhet og på evne til å behandle tidens problemer. Med sorg og bekymring ser hver nordmann sitt land dag for dag gli som maktstjålent dypere og dypere i en stadig alvorligere politisk, økonomisk og social krise som holder på å ødelegge landet. Vårt folks velstand og krefter ødes i ufruktbar partipolitikk og meningsløse arbeidskonflikter.

Samfundets enhet og sammenheng er brutt.

Den bolsjevikiske og rabulistiske ånd brer sig i våre byer og bygder, og i bakgrunnen truer en blodig social revolusjon, den største tragedie et folk kan oppleve. Vårt folk synes angrepet av en dødelig sykdom som fører det mot anarki og oppløsning.

Slik kan det ikke i lengden fortsette. Selv om det ellers i verden var fred og normale forhold, så vilde vi på denne måte tilslutt komme i ulykke og bli kastet på skraphaugen som nasjon. Så meget uheldigere er vår stilling



som situasjonen ute i verden, således som fremhevet langt fra er fredelig og normal. Ytre og indre vanskeligheter kan når som helst forene sig for å ødelegge oss. Man må være mer enn blind for ikke å se at vårt samfund, og hvad det inneholder av verdier, befinner sig i den største fare.

\*

Men vi må helt tilbunns i saken. Vårt politiske syn og vår politiske gjerning må være grunnet på og gjennomtrengt av det sanne nasjonale, og av en dyp og moralsk verdensanskuelse, må likesom bolsjevismen være en politisk-religiøs bevegelse. Og det må være en folkereisning. Det er fra folket forandringen må komme, bryte fram av folkebevisstheten, som finner sig selv, befri sig fra fortrollingen, og endelig i farens stund erindrer at over de enkelte partier står det hele folks store parti.

■

En slik folkereisning må bygge på det faktum at nordmennene sammen med de andre skandinaviske folk utgjør kjernen i den store folkefamilie som representerer det mest verdifulle raseinnslag i menneskeslekten, den store nordiske rase. Disse raseegenskaper som vi er bevarere av, forplikter samtidig som de betinger en bestemt politikk ute og hjemme. Vi skal ikke ta til løsen importerte, mindreverdige idéer som slett ikke passer for vår egenart. Men vår politikk må, foruten å stemme med tidens krav, også være overensstemmende med vår rases behov og streben.



*Nasjonal gjenreisning er fåfengt arbeide hvis man ikke gjenopliver den nordiske ånd.*

*Vårt folks fremgang henger uløselig sammen med bevarelsen av det nordiske blod, og tar vi ikke vare på vår nordiske egenart, taper vi den.*

*Verdenscivilisasjonen hittil er for en vesentlig del skapt og båret frem av den nordiske rase og av nordisk innslag i andre folkestammer. Hele denne civilisasjon er nu truet av mindreverdige rasers kulturnedbrytende bevegelser. Skal denne krise kunne overvinnes, er det en hovedbetingelse at de forskjellige nordiske og nordisk innstillede folk finner hverandre og når frem til et redelig og forståelsesfullt samarbeide for verdens organisasjon og fredelige utvikling.»*

\*

*Det blev innledningen til den folkereisning som nu er ved å fullbyrdes i vårt land. Den nasjonale folkereisning som er det eneste som kan redde vår nordiske kultur fra undergang gjennom de destruktive jødiske idéer som har skyllet hen over vårt land, ikke bare fra øst gjennom marxismen, men også fra vest gjennom liberalismens oppløsende lære — har undergravet folkets moralske motstandskraft, og svekket folkets nasjonale selvoppholdelsesdrift.*

*Men da Quisling i 1932 blev anmodet om å gå inn som forsvarsminister i bondepartiregjeringen måtte dog Nordiske Folkereisning inntil videre stilles i bero. I stedet søkte Quisling å få Bondepartiet til å gå inn for*

tidens nye idéer. Men det var forgjeves. Som de andre partipolitiske partier fulgte også Bondepartiet en ubrutt dødslinje til det sørgelige endeligt 25. september 1940.

### *Quisling-saken.*

Quisling er uten sammenligning den beste kjenner i Norge — og uten tvil også en av de beste i Europa — av det bolsjevikiske system.

Gjennom marxismens materialistiske lære er vårt folks moral- og æresbegreper bragt i fullstendig oppløsnings-tilstand. Den har undergravet selvopholdelsesdriften, svekket forsvarsviljen, latterliggjort fedrelandskjærligheten, lammet tenkeevnen og var den egentlige årsak til at vårt folk stod så totalt uforberedt både åndelig og materielt til å møte den situasjon som inntraff 9. april 1940.

Ingen må derfor forundre sig over at Quisling satte alle sine krefter inn på å stanse oppløsningsprosessen og å redde Norge fra en katastrofe.

Allerede under inntrykket av de første blodige begivenheter i Sovjetsamveldet — i krigskommunismens dager — begynte Quisling et grundig studium av de vel-dige problemer som rullet op. Han kom snart til klarhet over at bolsjevikrevolusjonen var noe mer enn et russisk problem, at man stod overfor et verdensproblem. At bakgrunnen for revolusjonen var det stadig uløste problem: *kampen mellom kapital og arbeid*. Og at dette problem hverken lot sig løse gjennom det borgerlige system: liberalismen, — eller på den måte som man var

gått inn for i Sovjet-Russland, gjennom det kommunistiske system, statskapitalismen.

Quisling kom også ganske snart til klarhet over at bolsjevikenes maktovertagelse ikke vilde bli et raskt forbigående stadium, som så mange dengang trodde, og at bolsjevismen innebar en veldig fare for Europa.

Quisling var klar over at *klassekampen* hvis siste fase er borgerkrigen og proletariatets diktatur — i land efter land vilde føre til samme forferdelige resultat som i Sovjetunionen, *såfremt man ikke fant en annen vei*. Denne vei som Quisling allerede den gang i 1919 så — og utformet i korte trekk — var den *nasjonale socialisme*, slik som den senere blev utformet i *Nasjonal Samlings program*. En nyordning med avskaffelse av klassekampen ved organisert samarbeide på nasjonalt grunnlag.

Når man så er klar over følgende enkle kjensgjerning:

1. at det borgerlige samfund med sin la-skure politikk var ute av stand til å stanse marxismen og redde folkene fra det kommunistiske eksperiment,
2. at det eneste som kunde hindre den røde stormbølge fra å skylle over Europa og verden — og Norge, var den nasjonale socialisme,

så kan man forstå den fanatiske kamp som Vidkun Quisling tok op i vårt land for å redde det fra Russlands og Spanias skjebne, — fra følgene av det borgerlige vanstyre.



Straks efter hjemkomsten fra Sovjetunionen i 1930 begynte Quisling offentliggjørelsen i en artikkelserie i Tidens Tegn «Russlands og Vi» — for å åpne det



norske folks øine for den russiske fare. En fare som var dobbelt stor for vårt land som ligger så nær den russiske grense.

For det første, fordi Sovjetrussland er basis for den kommunistiske verdensrevolusjon, hvis blodrøde symboler allerede i mange år hadde vaiet over hele Norge og hadde titusener av aktive tilhengere og hundretusener av beundrere, som var blinde for de virkelige tilstander i sovjetstaten, og marxismens egentlige vesen og hensikter.

For det annet fordi den gamle russiske imperialisme fra Peter den Store var gått i arv til kommuniststaten og blitt en del av dens erobningsplaner.

I sitt forhold til de omliggende land, i Asia, på Balkan, i Østersjølandene og mot Skandinavia, har det ofte vært vanskelig å avgjøre hvad som er ren gammelrussisk imperialisme, og hvad som er kommunisme. At hensynet til verdensrevolusjonen de første tyve år har vært dominerende er dog opplagt, selv om de imperialistiske tendenser i den siste tid synes å ha kommet mer i forgrunnen.

Ovennevnte artikler «Russland og Vi» utkom senere i bokform under samme titel. Den er oversatt til engelsk og spansk.

■

Men det første store fremstøt mot marxismen kom med Quislings berømte tale i Stortinget som forsvarsminister i bondepartiregjeringen 7. april 1932.

Aldri er i Norges storting holdt en tale som har vakt slik gjenklang fra landsende til landsende. Da blev det for første gang fremlagt klare beviser for det kommu-



nistiske undergravningsarbeide i vårt land — for første gang en samlet påvisning av hele *bolsjeviseringsprosessen* som skulde gjøre vårt land modent for den røde revolusjon og føre til borgerkrig og almindelig omveltning efter sovjetrussisk mønster og med støtte fra en utenlandsk makt.

Men forferdelsen blev stor, og sikkert ikke minst hos Quisling selv, da han blev falt i ryggen av sin egen regjering. Og enda større blev den almindelige forferdelse og forbitrelse da regjeringen — efter at Stortinget med to tredjedels flertall hadde måttet medgi at Quislings påstander var riktige — *intet* foretok sig overfor dem som bevislig mottok penger fra en fremmed makt for å forberede borgerkrigen i vårt land, og som fortsatt drev landsforrædersk og høiforrædersk virksomhet.

Den spesialkomité som blev nedsatt for å granske Quislings bevismateriale bestod av følgende personer:

- Flertallet: Fjalstad.  
Lykke.  
Moseid.  
Myklebust.  
Peersen.  
Østbye-Deglum.
- Mindretallet: Anton Jensen.  
Fredrik Monsen.

Efter rettslig forhør og politiforklaringer måtte *flertallet i komitéen, 6 stykker mot 2, slå fast at Quisling hadde ført fullgyldig beviser for at ledende menn i den norske arbeiderbevegelse drev landsforrædersk og høi-*

Ferie på hytta i Fyresdal.







Hytta i Fyresdal.



Hytta i Fyresdal. Quising til venstre.



I Fyresdalsfjellene.





Quisling på Borre-stevnet med to piker fra småhorden.



I kano i Oslosfjorden.



*forrædersk virksomhet, at de med et helt nett av organisasjoner arbeidet for innførelse av det sovjetrussiske system i Norge og for Norges innlemmelse i de forenede sovjetrepublikker. Videre var flertallet enig i at det ikke skulde bli truffet noen forføininger mot Quisling fra Stortingets side samtidig som det henstillet til regjeringen å ha sin opmerksomhet henvendt på forholdet.*

Uttrykket «at det ikke skulde bli truffet noen forføininger» blev siden misbrukt i propagandaen på en helt skruppelløs måte, idet det blev fremstillet som om at det ikke skulde treffes noen forføininger mot — de landsforræderske elementer! Mens det altså var mot Quisling det ikke skulde bli truffet forføininger. Et meget illustrerende eksempel på hvor kynisk propagandaen mot Quisling blev iscenesatt.

Her gjengis en del uttalelser fra forskjellige stortingsmenn i forbindelse med Quislingsaken — ordrett gjengitt efter Stortingstidende (Stortingsdokument nr. 8 — 1932).

*Fjalstad (h):* Hvad nu selve statsråd Quislings foredrag i Stortinget angår, kan den første del av foredraget — med et samlet uttrykk betegnes som et varskorop, som appel om vakt i gevær kan man si like overfor den internasjonale kommunistiske revolusjons bevegelse.

*Østbye-Deglum (b):* Sjelden har vel en tale i Stortinget vakt større opsikt enn statsråd Quislings tale 7. april, og sjelden er vel stortingsreferatene lest med mer interesse og en sak fulgt med større opmerksomhet av landets

samlede befolkning enn denne.... Han ropte et «varsko her» som hørtes ut over det hele land, — et rop som var på sin plass og ikke kom noe for tidlig. Han varskudde om at vi måtte være opmerksom på den fare som truet vårt samfund fra de revolusjonære krefter, som arbeidet ved vold og makt og vilde omstyrte det bestående samfund. Statsråd Quisling var en farlig mann for kommunismen, fordi han kjente forholdene bedre enn noen annen mann. Derfor måtte han bekjempes.

....komitéens innstilling viser at komitéens flertall i alle *vesentlige* punkter har erklært sig enig med statsråd Quisling. Menstadoptøiene i fjor viste sig også å være et ledd i kommunistpartiets program, å søke å skape uroligheter for derved, som de sier, å sette massene i bevegelse og utvide kampen efter hvert til generalstreik, for så å munne ut i væbnet oprør, som det heter i det telegram som Furubotn sendte.

....Alle disse uttalelser viser at Arbeiderpartiet fremdeles er et revolusjonært klasseparti, som ved organisert klassekamp vil gjennomføre en socialistisk samfundsorden.

Komitéens flertall er enig i at statsråd Quisling hadde fyldestgjørende grunnlag for sine uttalelser i Stortinget 7. april.

*Peersen (h)* ....denne minoritetsinnstilling er en tilsiktet agitasjon til bruk vesentlig utenfor denne sal.

M. h. t. herr Quislings forhold overfor Arbeiderpartiet så opfatter jeg ikke og har ikke oppfattet hans standpunkt derhen at han angriper arbeiderbevegelsen. —



Man kunde si at hvis statsråd Quisling hadde tatt feil i sin bedømmelse av Arbeiderpartiets politiske holdning til kommunistene, så bør jo Arbeiderpartiet være takknemlig for at det får anledning til å gi klar beskjed om det.

*Myklebust (v):* Og eg meiner, at alle som vil gå igjenom dokumenta nøgja vil vel då finna når dei dømmer upartisk om dette, både når det gjelder den kommunistiske verdsrørsla, og når det gjeld den kommunistiske rørsla her i landet at ein ikje kan koma til noko anna resonement enn det som komitéfleirtallet har lagt fram i tilrådingi si. Det som særleg har undra mig i denne samanheng er at Arbeiderpartifraksjonen i nemnda har gått så sterkt inn for den illegale rørsla, dei strider som der var (Menstad).

*Ameln (h):* Efter statsråd Quislings tale i trontaledebatten tillot jeg mig (efterpå) som neste taler å hilse med glede, at det var en mann som hadde sine meningers mot og si fra, og når man har hørt, man kan nesten si de uartikulerte skrik fra herrene Monsen, Jensen og Nygårdsvold, så må man virkelig si det må være truffet noen ømme punkter. Jeg har inntrykk av at herr Quisling har tråkket på de herrers russiske liktorner og så skriker de.

Det er altså dette debatten skulde gi svar på fra Nygårdsvolds arbeiderparti. Er det et parti som bygger på lovens grunn, eller er det et parti som også forbeholder sig alt, *lovlig og ulovlig*. Det er det som skal svares på et enkelt ja eller nei, og så er saken klar.



Jeg tror det er **en feil** her i landet at man tar så og si det hele litt for lite alvorlig. Jeg mener at debatten har forenklet sig meget efter herr Nygårdsvolds tale. Man må nu slå fast, at han har heist flagget og at partiet i sitt navn svarer til sin fører. Han har proklamert det som et Nygårdsvolds parti. Og det som blandt annet blev sagt av herr Peersen, at regjeringen fikk se på disse saker og sørge for hvilke overveielser det måtte til, og hvad det måtte forberedes nu og senere, det er i virkeligheten nok.

*Joh. Ludw. Mowinckel:* Det vil nemlig ikke kunde benektes at det drives en sterk og internasjonal propaganda også i vårt samfund, — og at denne internasjonale propaganda ikke sparer noe middel og gjerne ofrer penger for å nå frem til sitt mål, og at det mål i høi grad er stridende mot hvad vi mener er til vårt lands gagn. For den propaganda går ut på med vold å omstyrte det nuværende samfund og den nuværende samfundsordning. Men det kan gjøre sin nytte — og det vil visselig øve en ikke liten innflytelse på opinionen utover landet, og få se i øinene den ting, at *en del landsmenn i stor utstrekning blir betalt for sitt politiske arbeide av fremmede.*

Og Arbeiderpartiet må være opmerksom på at det selv er skyld i at det ikke kan dras så dypt skillemerke mellom dette kommunistpartiet og det selv om det kanskje kunde være ønskelig. Partiet bevder selv at den prinsipielle forskjell i grunnen ikke er så dyp og dette fikk også et ganske sterkt uttrykk i vedtagelsen av det stadig

gjentatte prinsipielle program av 1930. — Se på Menstad i fjor. Har Arbeiderpartiet tatt noen avstand fra disse kommunistiske fremstøt? Nei. Tar det noensinne avstand fra kommunistiske spektakler? Nei. Hvor er Arbeiderpartiet ved den minste gateuro eller det minste gatespetakkel som igangsettes av en eller annen pratmaker? Alltid på pratmakerens side. Man kan slå op i «Arbeiderbladet» om kvelden og være ganske sikker på å finne at bladet er på spektakelmakerens side, mot ordensmakten, mot politiet. — Jeg tror at herr Quisling er idealist, jeg føler det, sa jeg, at han er idealist, *men jeg er ikke ganske siker på at det er heldig for en norsk regjering i disse tider å være så idealistisk preget (!)* En hver som kjener til hvad herr Quisling har vært og hvad herr Quisling har gitt av menneskekjærlighet under sitt lange arbeide og ophold i Russland, kan ikke annet enn senke sin kårde for ham.

*Moseid:* De nevnte herrer (spesialkomitéens medlemmer) har påvist at det foreligger en hel rekke, uten tvil, autentiske dokumenter, hvorav fremgår at en verdensomspennende revolusjonær bevegelse, som ledes av russiske myndigheter, også tar sikte på vårt land for å legge det under sovjetrussisk styre. — Alle de arrangerte opptøier og oprørsartede uroligheter som vi har vært vidne til, er revolusjonære øvelser som skal tjene til å brutalisere arbeidernes kampmetoder for å gjøre dem skikket til den revolusjonære kamp. Det har den bestemte hensikt å undergrave folkets nasjonale og moralske styrke, for å ødelegge de bærende krefter i vårt nasjonale liv.



Jeg føler mig, som nordmann, dypt takknemlig overfor statsråd Quisling fordi han har utsatt sig for den mest forbitrede politiske forfølgelse, for å kunne si sannheten åpent og ærlig til hele det norske folk. Vi har hatt nok av denne godfjottete forklaring av de faktiske kjensgjerninger. . . . Jeg tror at statsråd Quisling derved har gjort vårt land en større tjeneste enn noen av oss i dag har full oversikt over. Og hvad er så motivene (til de utrolig lavtliggende beskyldninger mot ham). Motivet er sprunget ut av bevisstheten om at statsråd Quisling for tiden er den mann i vårt land som bedre enn noen annen kan avsløre og derigjennem bekjempe den kommunistiske bevegelse.

*Fjellstad:* Vi (komitéens flertall) har sagt: Av de dokumenter komitéen er i besiddelse av kan det efter flertallets opfatning fastslåes at urolighetene utviklet sig til organisert oprørsartet kamp mot den civile ordensmakt (politiet) i det såkalte Menstadslaget den 8. juni.



Når der i forbindelse med begivenhetene 9. april 1940 er blitt talt og skrevet så meget om «Landsforrædere» så kan det være verd å minne om at det siste norske storting — det som i første rekke bærer skylden for at Norge blev trukket inn i krigen — den gang offisielt måtte bekrefte at de i sin midte hadde notoriske landsforrædere og høiforrædere — men at de folkevalgte tillitsmenn intet foretok sig i den anledning. Tvert imot, de ikke bare lot det landsforræderske undergravningsarbeide



fortsette, men tillot også at regjeringsmakten senere blev overgitt til notoriske Moskva-agenter. Til slutt blev det dannet en samlet blokk av de dømte og dommerne. I skjønn forening begikk folkets kårne det ene forræderi efter det annet mot det norske folk, for til slutt å fullbyrde forbrytelsen ved å trekke Norge inn i krigen. Og etterpå satte de kronen på verket ved å tvangsskibe nordmenn til England for å kjempe videre for det dødsdømte britiske demokrati. Den største skam og skjensel som er overgått det norske folk.

\*

Istedetfor den gang å ta konsekvensen av stortingets vedtak blev de alle sammen enig om å *røklegge* og *forfalske kjensgjerningene*. Ledende folk fra alle de gamle partier og hele partipressen gikk sammen om å mistenkeliggjøre og baktale på det gemeneste den mann som hadde påtatt sig den utakknemlige opgave å åpne det norske folks øine for den dødelige fare som truet vår frihet og selvstendighet. Taktikken var ganske enkelt den: at når det ikke hadde lyktes å *f o r h i n d r e* avsløringene, så måtte man sørge for å ødelegge Quisling i det almindelige omdømme og undergrave hans posisjon slik at det skulde bli umulig for ham både den gangen og i fremtiden å vinne tiltro hos det norske folk. Dette lykkedes også i en grad som er lite smigrende for vårt folks dømmekraft.

Men tross løgnflommen var der dog tusener som forstod det som var skjedd og gjennomskuet taktikken. Det

var tusener som forstod at der endelig, midt i det korrupte klikkestyre, var stått fram en *fører* for det norske folk, en mann som talte *f o l k e t s* sak og vilde *f o l k e t s* vel. Det var noen tusener som aldri glemte Quislings uforferdede avsløringer og som forstod de idéer han forkynnte. *Og som aldri vil glemme det.*

Det har alltid vært slik i historien, at når bestemte maktklikker har opkastet sig til herre i samfundet og misbruker det arbeidende folk, så opstår de store folkeførere som taler folkets sak mot despotene.

Og det har også alltid gjentatt sig, at når en slik folkefører har stått frem, har det gamle styre med alle maktmidler — i første rekke *l ø g n e n* — bekjempet det nye i folkets og fedrelandets navn.

\*

At Quislings svepeslag hadde rammet midt i flokken, det forstod man klart av det uartikulerte skrik fra parti-leirene, av den flom av løgn som blev spredt — og *holdt i live år efter år*. De som deltok i dette hylekor var ikke bare marxismens agenter — folk som i Moskvas borgerkrigsskoler hadde lært hvilket effektivt våpen løgnen er. Det var ikke bare de folk som hyldet Lenin og Marx lære om «at alt er tillatt som gavner partiet: mened, løgn, tyveri, vold, landsforræderi, ran og mord», som satte ryktene i sving. Å nei. Pyntelige og kjente størrelser i byens beste plutokratiske kretser, deltok med samme iver i den skruppelløse og velorganiserte løgnkampanje.

*Overfallet i Forsvarsdepartementet.*

Mest ondartet og seiglivet har vært de historier som blev satt i omløp i forbindelse med overfallet i Forsvarsdepartementet. Når man erindrer at Quisling den gang hadde forkynt en uforsonlig kamp mot marxistlederne, — og satt inne med et helt lager av bevismateriale mot Moskvas agenter i Norge, og når man vet at de folk anklagene angikk var tilhengere av ovenstående lære — hvad skulde ligge nærmere å anta enn at de gjennom dette overfall forsøkte å komme Quisling til livs, eller få fatt i de dokumenter som lå i Forsvarsdepartementet?

Den første tanke hos folk i almindelighet var sikkert også at overfallet var skjedd i slik hensikt. Men så satte ryktemakerne inn. De tisket og hvisket i alle krokker for å rette mistanken mot den overfalne.

Den ene historien mere tåpelig enn den annen dukket op, ja, formannen i Sovjet Unionens Venner, hr. Nordahl Grieg fant til og med ut at der aldri hadde funnet noe overfall sted. Det hele dreiet sig ikke om et overfall, men om et *anfall av akutt malaria*! For å skjule at han led av denne sykdom skulde Quisling ha diktet op hele overfallet. Dette utrolige påfund kan tjene som et skoleeksempel på dumheten og frekkheten i den mot Quisling organiserte løgnpropaganda. Det burde jo være klart for enhver som *tenker* at en mann som ønsket å skjule et anfall av malaria, ikke vilde henlede hele offentlighetens oppmerksomhet på dette ved å lage en overfallshistorie ut av det. Sovjet-dikterens kommentar til det «fingerte» overfallet viser også at han slavisk fulgte opskriften fra Moskva. Han skrev bl. a.: «Slik blir



tidssykdommen, kapitalismen i sin dødskamp, sminket op med mandighet og ære og handlekraft. Selve fascismens vesen møter oss her.»

Slikt kunde det norske folk lese for fullt alvor og la sin opfatning og sine handlinger bestemme av. Når det hadde valget mellom å tro på en ærlig og rettskaffen nordmann som Quisling — og en notorisk Moskva-agent — så valgte de å tro på Nordahl Grieg!

For å mistenkeliggjøre Quisling utnyttet man også til det ytterste den kjensgjerning, at Quisling ikke straks tilkalte politiet. Man skjulte det faktum at Quisling var undskyldt for å gjøre det, fordi han hadde fått hjernerystelse efter slaget. Og det er en kjent sak, i det minste for alle dem som selv har hatt hjernerystelse eller behandlet den, at man i slike tilfelle handler helt automatisk, og ubevisst gjør det man hadde tenkt å gjøre før sjokket. Når Quisling etterpå drog rett hjem uten å foreta sig noe i anledning overfallet, var det ganske enkelt fordi han ikke var sig bevisst hvad han gjorde, eller hvad som var skjedd.

Dette ble brukt mot ham på sjofleste måte, som om han ikke ønsket politiets innblanding fordi han hadde noe å skjule. Det blev noe «mystisk» ved overfallet, og dette mystiske er blitt klebende ved historien og i den grad innsprøttet i folks bevissthet, at det er blitt sittende fast til dags dato hos alle de mennesker som godtar en sak uten å undersøke sammenhengen. Man har ukritisk akseptert idéen om at det var den *overfalnes* skyld at overfallsmennene ikke blev funnet, — og ikke politimesterens.

Daværende politimester *Welhaven*, uttalte ifølge Arbeidernes Leksikon i forbindelse med endel av materialet i Quislingsaken, at

«i alle tilfeller har kilden (altså Quislings kilder) vist sig å være av aller skumleste sort».

Opdagelsessjef *Sveen* uttalte ifølge samme verk, at

«det er en svindel så grandios, som man sjelden har sett».

Og så spør folk *hvorfor* overfallssaken i forsvarsdepartementet ikke blev opklart!

Men det har ellers aldri falt folk inn å gi f. eks. de m y r d e d e skylden for alle de uopklarte mord i hr. *Welhavens* og hr. *Sveens* tid.

Den virkelige sammenheng med overfallet i Forsvarsdepartementet var følgende:

Quisling kom den 2. februar 1932 litt før kl. 5 om ettermiddagen til sitt kontor i Forsvarsdepartementet, på et tidspunkt da han ellers ikke pleiet være der. Han hadde spist middag i byen og skulde gå nedom Forsvarsdepartementet for å hente noen papirer han skulde arbeide med hjemme. For å komme inn i salen hvor papirene lå, måtte han igjennem et halvmørkt, lite værelse, med en bakdør som vanligvis ikke blev brukt. Denne døren stod da halvt åpen. Før han visste ordet av det var det en som kastet pepper i øinene på ham, tilføiet ham flere knivstikk og slo ham i hodet så han mistet bevisstheten. Derefter husker han ikke mere før han var hjemme hos sig selv.

Efter overfallet konstaterte to av vårt lands mest ansette læger, professorene *Bull* og *Harbitz*, at det var til-



føiet Quisling en alvorlig hjernerystelse, formentlig ved slag av en stump gjenstand mot tinningen, og at han hadde sår på bryst og håndledd, hvorav det siste «blødde nokså meget» og endelig at man på hans klær gjenfant merker så vel efter stikk som blod.

\*

Efter et valgmøte i Kristiansand i 1933 blev Quisling også overfalt. Dette overfall var utvilsomt organisert, og skjedde midt på gaten like for øinene på byens «modige» borgere, som ikke løftet en finger mot den fremstormende pøbel. Hadde vi ikke hatt disse borgerlige øienvidner hadde det sikkert vært noe «mystisk» også ved dette overfall.

Men ikke nok med de mystiske rykter i forbindelse med overfallet i Forsvarsdepartementet, våre hjemlige revolusjonspolitikere har også offentlig beskyldt Quisling for å ha tilbudt dem å danne «røde gardes». Quisling har i en lengere skrivelse til Stortinget tilbakevist disse beskyldninger, som var stikk imot det faktiske forhold.

Quisling uttaler i denne skrivelse datert 17. juni 1932 bl. a.:

«Jeg vil her gjenta hvad jeg uttalte i min tale i Stortinget 7. april i år, at jeg aldri har tilhørt noe sosialistisk eller kommunistisk parti og heller aldri har gitt dem min stemme, likesom jeg alltid har vært en avgjort motstander av den marxistiske lære. Men på den annen side har jeg også alltid vært sosialt innstillet og overbevist om nødvendigheten av et solidarisk samfund hvori var tilveiebragt et ordnet samvirke mellem de forskjellige næ-



ringer og klasser, men med full bevarelse av det personlige initiativ og individets rett.»

\*

Men de fleste valgte å tro på de notoriske landsforræderes ord mer enn på den manns om hvem Bondepartiets fører *Moseid* uttalte i Stortinget den 30. juni 1932 efter Quisling-sakens behandling:

«Efter at jeg har lært statsråd Quisling å kjenne, føler jeg mig fullt forvisset om at han i sjelden grad fortjener alle rettskafne menneskers aktelse og tiltit, både på grunn av hans karakteregenskaper og hans dyktighet.»

■

Resultatet av Quisling-saken blev således at regjeringen ignorerte Stortingets henstilling om å ta affære. Den foretok sig *intet* mot de folk som bevislig søkte å bringe Norge under Sovjetstjernen. De *skyldige* slapp fri, mens Quisling i folkeopinionen blev stemplet som en der hadde framsatt ubegrunnede beskyldninger. Slik blev det norske folk ført bak lyset og slik *lot* det sig føre bak lyset.

\*

Redaktør *Domaas* skrev dengang i Norges Handels- og Sjøfartstidende følgende artikkel om Quisling (gjengitt i ABC 15. desember 1932):

«Det er på vei til å bli politisk samling i Norge. Fra de høieste parlamentariske würdeträgere til de mest på-aktede herredsstyresuppleanter i avdalene er all politisk

kyndighet *opmarsjert mot statsråd Quisling*. De har hver sin metode. Noen stikker med kniv og slår med batong, andre anfaller ham i avisene. De fineste og giftigste bare hvisker nyhetene fra munn til øre.

Hvad er det i veien med ham? Vet De ikke det? Han har tatt revolusjonssnakket og forberedelsene til fedrelandsforræderi alvorlig. Han slo Menstad-optøiene ned med makt og etterpå holdt han en tale i Stortinget. Ikke en stor glimrende, som en almindelig parlamentarisk vindmølle. Quisling er ikke noe å sende til Genève. — Det var en stillferdig, alvorlig fedrelandsbekymret tale. Mannen kjenner revolusjonen. På Russlands stepper har han sett skarer dø sultedøden. Han har sammen med Nansen reddet dem som kunde hjelpes, og ydet andre en siste lindring. Dette vil han spare sitt eget folk for — —

Da han fremla dokument-bevisene, så het det: Ja, dette har vi visst så lenge vi har regjert. Det er ikke noe nytt. Forundret spurte den menige mann *Har de visst det uten å gjøre noe ved det?*

Man fikk ham ikke bort dengang. Det ante parlamentarikerne, at denne mann allerede hadde en livvakt av menige velgere — —. Man bad ham komme å holde foredrag. Han kom i små foreninger og større. På sin stillferdige måte talte han alvor slik at det gikk til hjertene. Ellers satt han fredelig nede i Forsvarsdepartementet og søkte å gjenskape et landsforsvar av de midler som kunde skaffes.

Quisling fikk ikke være i fred. Man angrep ham på æren. Det het at han slett ikke var blitt overfalt — —. Så holdt han foredrag for de konservative studenter for

lukkede dører. På ny kom skravlet i gang. Hadde han talt alvor til dem også? Studentene som år efter år utsettes for revolusjonær propaganda ikke bare i Studenter-samfundet, men også på Universitetet, hadde han virkelig overfor dem optrådt mot det påtenkte, det planlagte, og det organiserte landsforræderi!

Så farlig var det ikke.

Det blev konstatert at Quisling hadde talt filosofi. På filosofi kan en forsvarsminister ikke avskjediges. — I tilfelle måtte det være kirkeministeren. —

Om Quisling er en stor mann vet vi ikke — — . Vi kjenner ham ikke nok til å kunne dømme om hans mot, hans handlekraft og intelligens. Bare en ting er sikkert, *han har løftet en fane*, hvorom det samles alt det som ennå finnes av fedrelandssinn og vilje, til å verne dette frie samfund mot ytre og indre fiender. Flokken økes fra dag til dag — — .

Det skal statsråd Quisling vite, at det taktisk-parlamentariske valakki med revolusjonsmødre, bolsjevikfadderne og hele det borgerlige undfallenhets kleresi, det er ikke det norske folk. Hundre tusen søker til den fane han bærer — om ikke for hans skyld så for fanens!»



Det kunde været fristende for Quisling, som for så mange andre som hadde forsøkt å kjempe mot utglidningen, å la det norske folk seile sin egen sjø mot undergangen efter en slik behandling. Men Quisling opga ikke kampen. Tenkte ikke engang å gjøre det.



*Nasjonal Samling.*

Efter at det var blitt helt klart for ham at Bondepartiet ikke lot sig fornye innenfra gikk Quisling 17. mai 1933 til dannelsen av NASJONAL SAMLING, for gjennom en politisk bevegelse å søke å nå fram gjennom alminnelige valg. Det grunnsyn som preget Quislings retningslinjer for den Nordiske Folkereisning gjennemsyret også hans opfordring til Nasjonal Samling. Det bar helt igjenem preg av sann socialisme, — av det alle hederlige nordmenn ønsker at socialismen skal bety: *gode og levedige kår for alle nordmenn.*

I motsetning til den marxistiske socialismen som vil frata folket dets eiendom, ligger det Quisling alvorlig på hjertet at vi en gang må komme dit hen at alle nordmenn skal komme til å eie noe, at alle nordmenn skal ha et godt og ordentlig hjem og fremforalt at alle nordmenn skal ha *rett til arbeide og få det.*

Det er den *sanne socialisme*, den nasjonale socialisme som preger, og alltid har preget Quislings hele liv og virke, fra hans enestående opofrende arbeide i hungerdistriktene i Sovjetunionen til hans utrettelige kamp for sitt eget folk. Det har alltid vært et grunntrekk i Quislings livssyn at de undertrykte også skal skaffes en menneskeverdig tilværelse. Derfor er Quislings politikk utpreget arbeidervennlig. Når en stor del av de norske arbeidere ikke har villet forstå dette, så skyldes det at Quislings seige kamp mot marxismen av hans motstandere er blitt fremstilt som en kamp mot — *arbeiderne*. Men Quislings store tanke var å *redde arbeiderne* fra den marxistiske villfarelse, fordi innførelsen av dette jødisk—

*Fra hunger-  
katastrofen  
i Ukraina.*

Menneskeetere.  
Nansen forteller i sin  
bok at «saltet men-  
neskekjøtt blev solgt  
på de åpne markeds-  
plasser».



Flekktyfus. Quislings første inntrykk da han kom til sitt distrikt i Ukraina.  
Nakne lik slengt hulter til bulter på en kjerre som slakteskrotter.



Gutt som har drept og spist sin bror.



Først sultet ihjel, så plyndret til skinnen. Dette syn møtte overalt Nansen og Quisling i de hungerberjede distrikter.



orientalske system er like forferdelig for arbeiderne, som for alle andre nordmenn. Quisling har ikke villet godta slagordet at «arbeiderne ikke har noe fedreland». Fordi han alltid har følt og forstått at de norske arbeidere, tross alle internasjonale røde borgerkrigssymboler, innerst inne er like nasjonale som enhver annen ekte nordmann.

Men de norske arbeidere, var som hele det norske folk, på ville veier. De blev innfanget av Marx's farlige lære. I årevis fortalte deres ledere om det «socialistiske» paradis i øst, i tyve år lykkedes det de norske arbeiderførere å innbille de norske arbeidere, at det sovjetrussiske system, dette det verste av alle kapitalistiske utbyttersystemer, representerer **s o c i a l i s m e n**.

\*

Med brennende iver — og sikkert ofte naget av den frykteligste angst for vårt villedte folks skjebne — har Quisling uten ophør kjempet for å bevare Norges frihet og selvstendighet gjennom de store omveltninger som han alt forlengst har forutsett og — forutsagt. Uten tanke på egen vinning, og uten å la sig stanse av den sjofle personforfølgelse, har han arbeidet mot dette store mål, ofret all sin tid, alle sine krefter og alle sine midler for å redde det folk som ikke **v i l d e** forstå.

Som Quisling sa i en tale mange år senere, i september 1940:

«Vi forsøkte det første framstøt, som *en ren massestorm* høsten 1933 ved valgene, men slo ikke igjennem mot de kolossale midler som de gamle partier hadde mobilisert mot oss.»

NS opnådde ikke å få noen representant i Stortinget.

Men de som dagen efter valget ventet å se Quisling som en slagen og nedbrutt mann, ventet forgjeves. Med sin uforstyrrelige tro på den endelige seier innga han istedet alle sine mere eller mindre nedbrutte kampfeller, ny tro og nytt håp. Og kampen gikk alltid videre. Vi hadde bare å følge.

I 1936 — foran det siste parlamentariske stortingsvalg i Norge — var Quislings reisning vokset slik i styrke og omfang at NS stod foran et gjennombrudd. Men atter satte motstandernes propagandamaskiner inn i slikt omfang, og med slikt trykk på opinionen at man heller må forundre sig over at NS i det heletatt fikk stemmer.

Parolen om «folkefronten» var året i forveien gått ut fra Moskva, og alle partier — fra ytterste venstre til ytterste høire — hadde funnet hverandre i en samlet front mot Quisling og Nasjonal Samling. I alt var de uenig, unntatt i det ene: å hindre Quisling i å bli hørt. Stikk imot alle grunnleggende prinsipper for folkestyrets idé, blev folk skremt fra å stemme efter sin overbevisning. På den ene side hadde man den røde terror blandt arbeiderbefolkningen. På den annen side, hos de borgerlige, skremselen om å kaste bort stemmen i kampen mot marxismen.

Og nordmennene lot sig atter føre på villspor, atter valgte de Barrabas.

Et av Quislings slagord ved dette valg var: «I kampen mot marxismen er enhver stemme bortkastet som ikke går til NS». Det viste sig å slå til. Marxismen hadde ikke bare fremgang ved valget, men — efter at valget var vel bragt i havn — glemte de borgerlige sin kamp mot marx-

ismen og opga efterhvert alle skanser, slik at Norge ved krigens utbrudd i 1939 faktisk stod foran den endelige innførelse av marxismen i Norge — selv om det norske folk fremdeles ikke er opmerksom på denne alvorlige kjensgjerning.

\*

Mange var de som falt fra efter den svære påkjenning efter valget i 1936. Det kunde jo ligge nær for mange å opgi håpet for et folk som så blindt lot sig lede ut i ulykken. Men Quisling tenkte ikke et øieblikk på å gi op, til tross for at han, da valgresultatet forelå i 1936, forstod at en katastrofe da ikke lenger kunde avverges. Han var fullt klar over at det norske folk ved dette valg hadde hatt sin siste chance. Men nettop av denne grunn var det at Quisling mere enn noensinne innså nødvendigheten av ikke å gi op. Nettop under et sammenbrudd — hvordan enn dette vilde komme til å arte sig — vilde det være av største betydning at der var en organisasjon som ikke tapte hodet, men søkte redningen for vårt land på den måte som utviklingen måtte an vise.

Dette Quislings syn på stillingen fremgikk også av alt det han skrev og talte dengang, og i den følgende tid. I tre lange år derefter kjempet Quisling sin ensomme kamp, bare støttet av en forholdsvis fåtallig kjerne som ikke ga op. Det var en tilsynelatende håpløs kamp for et folk som ikke kunde, og ikke vilde forstå at det gikk med stormskritt mot en katastrofe. Quisling har selv sagt om sin kamp i disse år, at det var som å kaste stein i en sump. Det gir ingen gjenklang. Men han visste, at han med sin beskjedne ukeavis «Fritt Folk», og sine medkjempere



var den eneste og siste skanse i Norge mot utglidningen og den katastrofepolitikk som blev ført, at Nasjonal Samling var det eneste som avholdt det gamle styre fra å kaste alle bruer av og gi sig helt eventyrpolitikken i vold. I skrift og tale tordnet Quisling sine advarsler ut til det norske folk, på alle tenkelige og utenkelige måter søkte Quisling gjennom Nasjonal Samling — ved demonstrasjoner, brosjyrer, flyvesedler, protestresolusjoner til konge, regjering og storting å vekke det norske folk til handling, at det måtte forlange av sine ledere at det førte en klar nøytralitetspolitikk ved utmeldelse av Genfer-ligaen, at det måtte samle sig om gjenreisning av forsvaret, og at det måtte forlange den landsskadelige marxistregjering fjernet og erstattet med en nasjonal riksregjering som kunde føre landet frelst gjennom de kommende stormer.

Men det var kommet for langt. De ødeleggende krefter var for sterke, ikke minst fordi de hadde hele den internasjonale jødedom og den internasjonale kapital i ryggen, og dermed makten over både rettsapparatet og propagandamidlene. *Hvor mange nordmenn vet f. eks. at vi før 9. april her i Norge hadde mer enn femti dekkorganisasjoner med centrum i Moskva og London, og i alle sammen aktive agenter i feberaktig virksomhet i Englands eller Moskvas tjeneste?*

*9. april 1940 kom katastrofen.*

Vi blev trukket med i krigens dragsug. Som Quisling uophørlig hadde advart mot og forutsagt vilde Vestmaktene — når tiden var inne — stille sine krav i hen-

hold til våre forpliktelser i Folkeforbundspakten — og forlange at Norge skulde gå med i krigen på deres side.

Våre borgerlige partipolitikere, som alltid var Englandsorienterte, og de marxistiske, som efter Finnlandskrigen også hadde forsvoret sig til London, turde ikke åpenlyst ta Vestmaktenes parti — fordi det var mot hele folkets uttrykkelige ønske om nøytralitet — men de manøvrerte Norge inn på den «riktige» siden ved ikke å forsvare vår nøytralitet i Jøssingfjordaffæren og efter den engelske mineutleggingen i de norske fjorder.

Når et land ikke forsvarer sin nøytralitet, og dette land av den ene krigførende makt søkes anvendt som utfallsbasis mot den annen, så har den annen makt full rett til å gripe inn. Når Tyskland besatte vårt land 9. april *skjedde det således overensstemmende med folkerettens klare ord!*

La dem som ennå måtte bebreide Quisling at han dannet den nasjonale regjering 9. april forsøke å tenke sig inn i den situasjon som da forelå:

Vårt land besatt av en makt som kom med folkeretten i sin hånd ikke for å krige mot oss, men for å forsvare vår nøytralitet, (som vi selv ikke hadde gjort noe for å forsvare) og derigjennem verge sine egne interesser mot Vestmaktene. Depotene var allerede tatt, forsvarsmakten ikke mobilisert og alle ansvarlige myndigheter rømt fra Oslo. Dertil kom at den makt som hadde besatt landet var villig til å respektere vår selvstendighet, såfremt vi ikke tok parti i kampen mellom de to stormakter.

Kst. statsråd *Jonas Lie* uttalte følgende i sin tale i

Kringkastingen 20. oktober 1940 — angående situasjonen omkring 9. april:

«Jeg nevnte hvad jeg hadde vært klar over der oppe i Kirkenes, men hvad jeg ikke var klar over, hvad som fylte mig og mange med dyp forundring var en rekke tiltak — eller skal vi heller si manglende tiltak — fra den daværende regjerings side. La oss gå ut fra at den ikke hadde lest aviser, la gå, men fredag den 5. april fikk regjeringen i hvert fall bevislig en advarsel fra pålidelig hold om at noe var i gjære. Den mobiliserte ikke. Hva var grunnen?

Den mobiliserte heller ikke den 7. og 8. april da engelske krigsskib la ut miner på vårt territorium. Ja ikke engang i løpet av natten til 9. april gav den ordre om mobilisering.

Koht blev på jernbaneperrongen stoppet av NTB og svarte en passant at man hadde besluttet almindelig mobilisering. Men den formelle ordre uteblev. Den blev ikke utsendt gjennom avisene og ikke utsendt i Kringkastingen. Derimot skulde det — merkelig nok — mobiliseres pr. brev.

Hvad kunde grunnen være?

Så evneløse var de da ikke at alt dette kan skyldes bare og blanke tilfeldigheter. Men ikke nok med at de ikke mobiliserte. Få dager i forveien blev besetningen på våre kystbefestninger avløst med uøvet mannskap som dårlig kunde betjene kanonene, og store deler av vårt nøytralitetsvern demittert, et gardekompani så sent som den 8. april — åttende april.

Og det verste og mest uforklarlige, det store og mer-



kelige spørsmålstegn i disse prekære dagene var at *miner ikke blev lagt ut*. Dette var selvsagt et rent militært anliggende, men regjeringen forbeholdt sig selv å treffe bestemmelsen om når miner skulde legges ut. Den forandret det m. a. o. fra å være et militært til å bli et politisk spørsmål. Hva lå bak dette?

«Regjeringen hadde ikke hatt tid til å konferere om grunnen» har oberst *Ljungberg* erklært. Så sent som den 8. april om kvelden spurte i hvert fall de militære myndigheter om ikke miner skulde legges ut, men de fikk nei til svar. Chefene for 4 mineleggere som på egen hånd hadde gitt ordre om å fyre op under kjelene *blev irettesatt for sitt sløseri*. Slik var det i Oslofjorden, slik i Kristiansand og Bergen. Om Trøndelag skriver oberst Getz i sin bok «Felttoget i Trøndelag» at Agdenes av ham ukjente grunner ikke skulde forsvares under denne krig.

*Altså regjeringen traff ikke bare ingen positive tiltak, men den traff endog negative*. Vi skulde ikke sette inn de forsvarsmidler vi hadde. Våre havner skulde være åpne. I hvert fall for den ene part.

*Jeg står inne for de ting jeg her har nevnt*. De beror ikke på rykter og forlydender som hviskes mann og mann imellem. Jeg har konferert om hvert enkelt punkt med offiserer som har hatt kjennskap til dem. De har bekræftet dem. Jeg sitter også inne med en rekke opplysninger som peker i samme retning, men har utelatt dem her fordi offiserene sa mig at de visstnok var riktige, men foreløbig ikke kunde ansees som bevist. Men det forekommer mig å være nok som det er.

Mine damer og herrer! Dere sitter rundt om, og tusener av dere kjenner til de forskjellige ting jeg her har nevnt hver især. Men dere må da ha grublet over hvad alt dette kan bety, og hvad som ligger bak disse ting, for *bare* tankeløshet, skjodesløshet og dumhet kan det da ikke være.

Det må da ha ligget en *hensikt* bak dette at våre havner skulde ligge åpne.

Og det må ha ligget en *hensikt* bak at fyrbelysningen blev slukket sydover i landet — fra Hvaler til Stat — altså på fronten mot Tyskland blev fyrene slukket — men mot vest — fra Stat og nordover — på fronten mot England — *der lyste de*.

Vi behøver ikke mer å være i tvil om denne hensikt. Chamberlain oplyste om den i sin tale den 2. mai, og forklarte åpent at *aksjonen mot Norge en måned i forveien var blitt forberedt fra vestmaktenes side. Vi skulde med.\**

Området rundt Tyskland skulde lukkes, så blokaden kunde bli effektiv. Krigen skulde overføres til fastlandet, til Skandinavia. At man samtidig sørget for en diplomatisk forberedelse av denne aksjon er innlysende,

---

\* I følge den fra Reuter utsendte meddelelse uttalte mr. Chamberlain: «For en måneds tid siden blev det besluttet at visse styrker skulde holdes parat til å besette norske havnebyer på vestkysten. Det norske felttog blev åpnet den 7. april. Den kveld gikk hovedflåten og en kryssereskadre fra Scapa Flow og Rosyth. Den 8. april gikk 1. kryssereskadre for å delta i operasjonene.» (Red. anm.)





Quisling taler på Borre-stevnet.



Quisling i sitt hjem i Oslo.



*Quisling taler:*

Stikle



Drammens  
Torv



Trondheim.







Trondheim.



Youngstorvet, Oslo.





Quisling ved sitt arbeidsbord.



så meget mer som man regnet med nordmennenes velkjente sympati for vestmaktene, hvor misforstått denne sympati enn kunde være. Forhandlingsprotokollen fra regjeringens møte den 2. mars 1940 gir en pekepinn. Da Koht blev spurt om hvorledes Norge vilde stille sig hvis engelskmennene forlangte gjennommarsj, og de ikke respekterte et norsk avslag, svarte han ifølge statsråd Hjelmtveits referat: *«Vi må i hvert fall sørge for at vi ikke kommer med på feil side.»*

\*

Denne regjering som altså vilde sørge for at vi ikke kom med på «feil» side, og som visste om de engelsk-franske hensikter, traff i denne prekære tid, da all verdens aviser inneholdt opplysninger om de engelsk-franske hensikter efter «Altmark-affæren» og efter at engelske og franske krigsskib hadde lagt minefelter på norsk sjøområde, overhodet ingen forsvarstiltak, men sørget tvertimot for å svekke det lille vi hadde. Vi skulde med på den «riktige» siden, men hensikten var at Nygårds-volds regjering etterpå kunde slå sig på brystet og si at på grunn av de og de militære forhold som dessverre forelå akkurat i øieblikket, og som den selv var ansvarlig for, — men det skulde ikke sies — kunde Norge ikke sette sig til motverge, miner var dessverre ikke utlagt, og vi hadde ikke mobilisert, våre kystbefestningers mannskaper var uøvet, kort sagt, et avrustet land stillet sig under vestmaktens beskyttelse. Ingen annen forklaring er mulig, og der satt de og ventet med klokken i hånden

og med bevisstheten om at britiske tropper den 6. april var underveis.

*Vi kan bevise dette.*

Høiere engelske offiserer i Gudbrandsdalen uttalte positivt at transportskib med engelske tropper den 6. april var underveis mot Norge, men da de fikk melding om at den tyske flåte gikk ut, vendte de tilbake til engelske havner, hvor de blev omlastet ombord i krigsskib. *Altså en full bekreftelse på Chamberlains uforbeholdne erklæring av 2. mai.*

Hvis vi først er enig om at 99 procent av det norske folk opriktig ønsket en ubetinget nøytralitet, så må vi også kunne enes om at en regjering som optrer på denne måten, begår et underfundig landsforræderi mot folket.

«— vi som ikke kunde tenke oss muligheten av dette grenseløse dobbeltspill, fordi vi ikke var klar over tingene, vi rykket ut, men mange av oss gjorde det med sammenbitte tenner. En enkelt mann gjorde det ikke, og ingen av oss kan nekte at det var han som fikk rett i sin bedømmelse, at det var han som så klarere enn vi andre.»

Så langt hr. Jonas Lie.

\*

Kunde en nordmann, som så klart i denne situasjon, da alt ramlet sammen for det totalt uforberedte norske folk, gjøre noe annet enn å stille sine evner og alle sine krefter til tjeneste for å vareta sitt eget folks interesser overfor okkupasjonsmakten?

Måtte ikke enhver fedrelandssinnet nordmann være glad for at det i en fart kunde stables på bena en norsk

regjering? Måtte man ikke være stolt over at det i et hvert fall var en nordmann som kunde og turde påta sig det enorme ansvar og den veldige oppgave å prøve på å redde mest mulig for vårt fedreland fra følgene av de flyktede statsmakters vanstyre og hodeløse mobiliseringsordre?

Skulde man ikke være takknemlig for at Quisling fikk begrenset det vanvidd som krigen mot Tyskland var under disse forhold, for et nedrustet, avrustet og på alle måter uforberedt lite land? Med en regjering som ikke hadde mobilisert før landet var besatt, som sendte helt uøvede soldater, ja til og med unge gutter som aldri hadde tatt i et gevær, ut i kamp mot den sterkeste hærmakt verden har sett — uten våben, uten ammunisjon, uten uniformer, uten ledelse, uten plan — og kanskje det mest forbryterske av det hele *uten sanitet*? Behøver man lenger å tvile på at Quisling, som reiste sig mot dette vanvidd, handlet som *nordmann*, og at det var hans aldri sviktende fedrelandskjærlighet som dikterte hans handlemåte?

Det skulde ikke vært nødvendig for noen som tenker selvstendig, og aller minst for dem som kjenner Quislings årelange kamp for vår frihet og selvstendighet, å tvile på det. Men ryktemakerne sørget atter for den frykteligste begrepsforvirring og øste en ny flom av bakvaskelser ut over Quisling, og blant disse den tåpeligste av dem alle, at det skulde vært han som bragte tyskerne til Norge. Vi kan rolig gå ut fra at Tyskland i den gigantiske kamp det fører, ikke gjør annet enn det som er nødvendig for *deres* kamp.



Man kan ikke bestille en invasjon, som man bestiller en drosje. *Det var de rømte statsmyndigheters Englandspolitikk som med en naturlovs ubønnhørlige konsekvens bragte tyskerne inn i landet. Ikke Quisling og Nasjonal Samling.*

Men det norske folk lot sig atter besette av løgnpsykosen, og denne gang verre enn noen sinne. Intet rykte har vært tåpelig nok til ikke å bli trodd, intet rykte gement nok til ikke å bli bragt videre. Måned efter måned har flommen av løgn skyllet over vårt land, mens Quisling kjempet sin stille og uophørlige kamp for å redde det norske folk fra dets egen galskap. Men fornuftens røst var forlengst uten chanser. Den engelske syke var gått helt inn i marginen på det norske folk. De som var skyld i forsvarsødeleggelsen, i katastrofepolitikken, de rømte statsmakter, hvorav flere tidligere betalte Moskva-agenter, de blev *kanonisert*. Fra storfinansens høiborg i London lød deres tomme og selvgode fraser dag efter dag for et folk som i sannhet var besatt. Besatt av galskap.

Men i Norge kjempet Quisling en bitter kamp for å gjenvinne vår tapte frihet — *mot de forrædere som for å sikre sine egne stillinger heller vilde se Norge som tysk protektorat enn å anerkjenne en nasjonal norsk regjering.*

Da Quisling og den nasjonale regjering satt ved makten i april vaiet det norske flagg over stortinget.

Da det ved knep og falske forespeilinger lykkedes de villige redskaper for Englands politikk i vårt land å bevege Quisling til å trekke sig tilbake, og det blev op-



Vidkun Qvelling sommeren 1937.





Det norske flagg til topps over regjeringsbygningen 26. september 1940, da de kst. statsråder tiltrådte - efter at flagget hadde vært firet siden 16. april da den nasjo- nale regjering med Quisling som sjef trådte tilbake.



rettet det såkalte administrasjonsråd — *da blev det norske flagget firet*. Da falt symbolet for vår frihet.

*Slik tjener den rømte regjering det tidligere fedreland.*

\*

Hvis Tyskland var kommet her for å erobre og underlegge sig Norge hadde vår selvstendighet da vært tapt for uoverskuelig fremtid, kanskje for alltid.

Men takket være det store vennskap som det tyske folk føler for det norske tross krigen og den ondsinnede agitasjon som har vært drevet her i landet — mot vårt germanske broderfolk, — og takket være den enestående storsinnethet som *Adolf Hitler* har vist Norge, og takket være hans ubetingede tillit til Vidkun Quisling, lykkedes det denne efter måneders uophørlig kamp mot de menn i Norge som vi med rette kan kalle *skyggene fra Hafrsfjord*, å opná at Norge atter fikk et norsk riksstyre. Da de kst. statsråder tiltrådte 26. september 1940 *blev det norske flagget igjen heist på regjeringsbygningen i Norges hovedstad*.

Samtidig med denne historiske begivenhet holdt Reichskommissar *Terboven* 25. september en tale til det norske folk, hvor han blandt annet sa:

«Men ett må det norske folk nå endelig bli klar over. For en fremtidig nasjonal norsk løsning av den nåværende situasjon, d. v. s. for en løsning som er skikket til i videste utstrekning å vinne frihet og selvstendighet tilbake for det norske folk, gis det nå bare *en* vei, og denne fører over *Nasjonal Samling*».

Det er altså bare én vei til gjenreisning av Norges frihet.



*Det finnes ingen annen løsning.* Ethvert håp om gjenvinning av friheten gjennom en engelsk seier er absurd, fordi Englands seier vilde bety kaos og bolsjevisme i Europa, og fordi Englands seier er en *umulighet*, — ikke bare fordi det er helt undergravet innenfra både politisk og moralsk, og også militært helt underlegen aksemaktene, men også fordi det representerer et system som har utspillet sin historiske rolle og er dømt til å gå under. Det er en *ny* tid som bryter frem over Europa, og England representerer den gamle tid som går i sin grav.

*Landsforrædere* blir da i virkeligheten de som ikke vil se denne kjensgjerning i øinene, som avviser den fremstrakte vennskapets hånd og som søker å forskjertse denne det norske folks siste chance. For slike folk går egeninteressen, forutfattede meninger, hensynet til egen prestisje og omsorgen for fremmede interesser *foran* fedrelandets.

Og det i en tid da vårt lands fremtid avgjøres for århundrer framover.

\*

Også efter at Quisling med så enestående storsinnethet og offervilje den gang i april trakk sig tilbake, fordi han ikke for sin samvittighets skyld vilde stå i veien for noe forsøk på å stanse den meningsløse, og på forhånd tapte krig mot Tyskland, blev han på sin post, som fører for den nasjonale reising.

Det gamle systems menn, der som alltid lot sine egne interesser gå foran fedrelandets — håpet imidlertid at Quisling nu endelig «var ferdig i norsk politikk».

Men de tok atter feil. De kjenner ikke Quisling. De



har aldri forstått ham. Og vil heller aldri komme til å forstå hans storhet, hans ubøielige vilje og eventyrlige karakterstyrke, fordi det forutsetter visse manglende egenskaper hos dem selv. Ingen som kjenner Quisling kan være i tvil om at han føler sig som et redskap i høiere makters hender, at han føler sig *kallet* til å redde dette folk, som han i sin tale 26. september 1940 — tross alt det onde det har latt komme over ham — kunde gi følgende gode skudsmål:

«Dette lille folket på tre millioner med et par millioner andre steder i verden, er et ganske eiendommelig folk, med eiendommelige evner hos den enkelte. Det er disse evner som nu skal komme til sin rett.

Det er ingen tvil om at det må ligge slumrende krefter i folket som det nu gjelder å løse ut.»

Quisling uttalte også ved samme anledning:

«Jeg vil minne om hvad *Ibsen* skrev i sitt dikt til Norges tusenårsfest til minne om slaget ved Hafrsfjord. Han refser den splidens og søndringens ånd som har ført frem til de forhold som nu så greit er lagt åpent for det norske folk. *Samtidig så han hvorledes samlingen av Norge vilde fullbyrdes i neste slektledd.*»

\*

Når de som levet av og på det gamle system nekter å anerkjenne Quisling så er det fordi de vet at han er *ubestikkelig*.

De krefter som ikke vil opgi håpet om at de for dem så gylne tider skal komme tilbake, forsøker på alle måter — når det allikevel ikke lykkes å forhindre en nyordning av samfundet — i et hvert fall i spissen for



statens styre å få folk som kan la sig bruke som redskaper for deres egeninteresser.

Men disse krampaktige forsøk på å holde liv i et dødsdømt og korrumpert system er forgjeves.

Stadig nye tusener av nordmenn får øinene op for at de er ført bak lyset på det skammeligste av de gamle parti-travere og deres presse.

Stadig nye tusener får også øinene op for den kjensgjerning at veien til Norges frihet og selvstendighet går gjennom Quisling og den bevegelsen i an har reist.

Stadig flere betrakter det som en selvfølge og et krav at den mann som har skapt idéene og heist det nye Norges samlingsmerke skal være den selvskrevne fører i det store gjenreisningsverk som nu er begynt.

Tross den totale begrepsforvirring som hadde bredt sig i vårt land og den skjebnesvangre oppløsningstilstand som har preget hele samfundet, er dog nordmennene på bunnen et folk med en ualmindelig sterk rettferdighetssans. Er de først klar over at de har begått en stor urett vil sikkert de aller fleste nordmenn føle en personlig trang til å gjøre denne urett god igjen. Dette helt bortsett fra at Quisling er den største konstruktive statsmann i vår nyere historie — og kanskje i det hele tatt, og at en kongstanke som Quislings bare har sitt sidestykke i Harald Hårfagres store idé, å samle det den gang splittede Norge til et rike. Quislings kongstanke er å gjøre nordmennene til et folk, å slutte ringen, å fullbyrde den historiske misjon som Ibsen har uttrykt med sine ord:

**Norge var et rike — Det skal bli et folk!**